

BIULETYN SĄDU NAJWYŻSZEGO

IZBA KONTROLI NADZWYCZAJNEJ
I SPRAW PUBLICZNYCH

2/2022
(kwiecień-czerwiec)

Opracowanie

Katarzyna Brzostek

Kinga Francuzik

Justyna Izdebska

Agata Tarnacka

Wydawca

Sąd Najwyższy

00-951 Warszawa

Plac Krasińskich 2/4/6

www.sn.pl

WSTĘP

Szanowni Państwo,

z przyjemnością przedstawiamy kolejny numer Biuletynu Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, w którym omówione zostały najważniejsze orzeczenia Sądu Najwyższego wydane w tej Izbie w drugim kwartale 2022 r. Znajdą w nim Państwo także szereg istotnych z punktu widzenia praktyki orzeczniczej zagadnień, które wyłoniły się na gruncie rozpoznawanych przez Sąd Najwyższy spraw należących do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

Serdecznie zapraszam do lektury.

dr hab. Joanna Lemańska
Prezes Sądu Najwyższego
kierujący pracą Izby
Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	4
AKTUALNOŚCI Z ŻYCIA IZBY KONTROLI NADZWYCZAJNEJ I SPRAW PUBLICZNYCH	5
PRZEGLĄD ORZECZNICTWA IKN	9
II.1. SPRAWY ZE SKARG NADZWYCZAJNYCH.....	9
NIEDOPUSZCZALNOŚĆ PODNOSZENIA W SKARDZE NADZWYCZAJNEJ ZARZUTÓW, KTÓRE BYŁY JUŻ PRZEDMIOTEM ROZPOZNANIA SKARGI KASACYJNEJ	9
DONIOSŁOŚĆ ZASAD WSPÓŁŻYCIA SPOŁECZNEGO DLA WŁAŚCIWEGO FUNKCJONOWANIA PRAWA CYWILNEGO	12
OPINIA BIEGŁEGO JAKO PODSTAWA CZYNNIENIA USTALEŃ FAKTYCZNYCH PRZEZ SĄD.....	14
ROZUMIENIE POJĘCIA „NIEODWRACALNYCH SKUTKÓW PRAWNYCH” NA GRUNCIE ART. 115 § 2 u.SN; SKARGA NADZWYCZAJNA A WADLIWOŚĆ CZYNNOSCI INNYCH ODORGANÓW PAŃSTWA NIŻ SĄDY.....	17
UWZGLĘDNIENIE SKARG NADZWYCZAJNYCH WYWIĘDZIONYCH W SPRAWACH DOTYCZĄCYCH TZW. KREDYTÓW FRANKOWYCH.....	22
ODRZUCENIE SKARGI NADZWYCZAJNEJ W SPRAWIE O NAKAZANIE POWROTU DZIECKA.....	24
PRZYJMOWANE WCZEŚNIEJ W ORZECZNICTWIE SĄDÓW POWSZECHNYCH ODMIENNE ZAPATRYWANIA CO DO PRAWIDŁOWEJ WYKŁADNI PRZEPISÓW NIE MOGĄ BYĆ OCENIANE JAKO STANOWIĄCE WYRAZ KWALIFIKOWANEGO NARUSZENIA PRAWA.....	27
WAŻNOŚĆ WPISU DO KRAJOWEGO REJESTRU SĄDOWEGO – REJESTRU PRZEDSIĘBIORCÓW DOKONANEGO NA WNIOSEK USTANOWIONEGO KURATORA SPÓŁKI.....	29
ŻĄDANIE ZAPŁATY CZYNSZU NAJMU LOKALU ORAZ ODSZKODOWANIA ZA BEZUMOWNE KORZYSTANIE Z LOKALU WOBEC OSOBY MAŁOLETNIJ	31
II.2. SPRAWY Z ODWOŁAŃ OD DECYZJI PRZEWODNICZĄCEGO KRAJOWEJ RADY RADIOFONII I TELEWIZJI.....	33
TERMIN NAŁOŻENIA KARY PIENIĘŻNEJ W ZWIĄZKU Z NARUSZENIEM WYMOGÓW W ZAKRESIE NADAWANIA AUDYCJI EUROPEJSKICH	33
II.3. SPRAWY Z ODWOŁAŃ OD DECYZJI PREZESA URZĘDU KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ	36

WAŻNOŚĆ AKTU PRAWA KRAJOWEGO STANOWIĄCEGO IMPLEMENTACJĘ DYREKTYWY WOBEC WYROKU TSUE STWIERDZAJĄCEGO NIEWAŻNOŚĆ TEJ DYREKTYWY	36
II.4. SPRAWY Z ODWOŁAŃ OD DECYZJI PREZESA URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI.....	39
OBOWIĄZEK DORECZENIA PLANU WPROWADZENIA OGRANICZEŃ W DOSTARCZANIU I POBORZE ENERGII.....	39
II.5. SPRAWY Z ODWOŁAŃ OD UCHWAŁ KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA	41
UZASADNIENIE DECYZJI KRS O DALSZYM ZAJMOWANIU STANOWISKA SĘDZIEGO.....	41
UMORZENIE POSTĘPOWANIA KONKURSOWEGO W CZĘŚCI DOTYCZĄCEJ UCZESTNIKA, KTÓRY ZOSTAŁ JUŻ POWOŁANY PRZEZ PREZYDENTA RP DO PEŁNIENIA URZĘDU WSKUTEK INNEGO KONKURSU	43
WYKAZANIE, ŻE DOSZŁO DO WSZECHSTRONNEGO ROZWAŻENIA SPRAWY JAKO CEL UZASADNIENIA UCHWAŁY KRS W PRZEDMIOCIE PRZEDSTAWIENIA KANDYDATA NA URZĄD SĘDZIEGO	44
DOPUSZCZALNOŚĆ NIEPRZEDSTAWIENIA PRZEZ KRS ŻADNEGO Z KANDYDATÓW BIORĄCYCH UDZIAŁ W KONKURSIE	47
LISTA RANKINGOWA UTWORZONA PRZEZ ZESPÓŁ I JEJ ZASTOSOWANIE W POSTĘPOWANIU PRZED RADĄ.....	49
ZNACZENIE WYMOGU POZOSTAWANIA NA STANOWISKU ZWIĄZANYM ZE STOSOWANIEM LUB TWORZENIEM PRAWA ADMINISTRACYJNEGO	51
ZAKAZ JEDNOCZESNEGO ZGŁOSZENIA KANDYDATURY NA STANOWISKO SĘDZIOWSKIE W SĄDZIE POWSZECHNYM I SĄDZIE NAJWYŻSZYM, NACZELNYM SĄDZIE ADMINISTRACYJNYM LUB WOJEWÓDZKIM SĄDZIE ADMINISTRACYJNYM.....	54
WYMÓG DOGŁĘBNEGO WYJAŚNIENIA REKOMENDOWANIA PRZEZ RADĘ KANDYDATA, WOBEC KTÓREGO SFORMUŁOWANE BYŁY ZASTRZEŻENIA	57
ZNACZENIE KRYTERIUM STAŻU PRACY PRZY OCENIE KANDYDATÓW NA STANOWISKO SĘDZIOWSKIE	59
II.6. INNE SPRAWY.....	60
ZAKRES WYTYCZNYCH SĄDU NAJWYŻSZEGO FORMUŁOWANYCH PRZY UCHYLENIU UCHWAŁY ORGANU SAMORZĄDU ZAWODOWEGO.....	60
STAN EPIDEMII A PRZEWLEKŁOŚĆ POSTĘPOWANIA	62
PROBLEMY KADROWE I BIUROWE SĄDU A PRZEWLEKŁOŚĆ POSTĘPOWANIA	64

WYKAZ SKRÓTÓW

Wykaz aktów prawnych

EKPCz – Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.

k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny

Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego

k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego

p.e. - ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne

p.u.s.a. – ustawa z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych

p.u.s.p. – ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych

Pt – ustawa z dnia 16 lipca 2002 r. – Prawo telekomunikacyjne

TFUE – Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej

u.KRS – ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa

u.r.tv. – ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji

u.SN – ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym

Wykaz innych skrótów

IKN – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych

KRS, Rada – Krajowa Rada Sądownictwa

Prezes UKE – Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej

Prezes URE – Prezes Urzędu Regulacji Energetyki

Prezydent RP – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

RP – Rzeczpospolita Polska

SN – Sąd Najwyższy

TSUE – Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

AKTUALNOŚCI Z ŻYCIA IZBY KONTROLI NADZWYCZAJNEJ I SPRAW PUBLICZNYCH

Opracowała Agata Tarnacka

I.1. POWOŁANIE PREZESA IZBY KONTROLI NADZWYCZAJNEJ I SPRAW PUBLICZNYCH W SKŁAD KOMISJI WENECKIEJ

Prezes Joanna Lemańska została powołana w skład Komisji na rzecz Demokracji przez Prawo (Komisji Weneckiej) do pełnienia funkcji zastępcy członka z ramienia Polski. W dniach 17-18 czerwca 2022 r. wzięła udział w 131. Sesji Plenarnej Komisji w Scuola Grande di San Giovanni Evangelista w Wenecji.

Źródło: www.prezydent.pl

I.2. POWOŁANIE NOWYCH SĘDZIÓW SĄDU NAJWYŻSZEGO W IZBIE KONTROLI NADZWYCZAJNEJ I SPRAW PUBLICZNYCH

Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 23 maja 2022 r. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych powołany został dr hab. Paweł Wojciechowski. Uroczystość wręczenia aktu powołania odbyła się w dniu 6 czerwca 2022 r. w Pałacu Prezydenckim.

Źródło: www.prezydent.pl

Z dniem 26 lipca 2022 r. sędzieja Sądu Najwyższego dr hab. Tomasz Przesławski został przeniesiony do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. Przeniesienie dokonano na skutek złożenia oświadczeń w trybie art. 10 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym i niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 1259).

I.3. KONFERENCJA SĘDZIÓW I ASYSTENTÓW IZBY KONTROLI NADZWYCZAJNEJ I SPRAW PUBLICZNYCH

W dniach 6-9 czerwca 2022 r. w Wieliczce odbyła się konferencja wyjazdowa z udziałem Sędziów i Asystentów Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych „Sprawy związane z Krajową Radą Sądownictwa w praktyce Sądu Najwyższego”.

I.4. OTRZYMANIE TYTUŁÓW DOKTORA NAUK SPOŁECZNYCH W ZAKRSIE PRAWA PRZEZ ASYSTENTÓW SĘDZIEGO

W dniu 30 kwietnia 2022 r. odbyło się uroczyste spotkanie Sędziów i Asystentów Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych z okazji obrony rozpraw doktorskich przez Asystentów dr Krzysztofa Olszaka i dr Dawida Ziółkowskiego.

Źródło: archiwum izbowe.

I.5. POŻEGNANIE ASYSTENTA SĘDZIEGO MARCINA SEMENIUKA

W dniu 30 czerwca 2022 r. odbyło się pożegnanie Asystenta Sędziego Marcina Semeniuka, który zakończył współpracę z Izbą Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w związku z objęciem stanowiska sędziego Sądu Okręgowego w Warszawie. Był to czas podziękowań i życzeń pomyślności na przyszłość oraz wręczenia pożegnalnego upominku.

Źródło: archiwum izbowe.

PRZEGLĄD ORZECZNICTWA IKN

II.1. SPRAWY ZE SKARG NADZWYCZAJNYCH

Opracowała Justyna Izdebska

NIEDOPUSZCZALNOŚĆ PODNOSZENIA W SKARDZE NADZWYCZAJNEJ ZARZUTÓW, KTÓRE BYŁY JUŻ PRZEDMIOTEM ROZPOZNANIA SKARGI KASACYJNEJ

Wartość pewności prawa i jednolitość jego wykładni oraz stosowania zwłaszcza przez Sąd Najwyższy przemawia konsekwentnie za tym, aby uznać za niedopuszczalne podnoszenie w skardze nadzwyczajnej zarzutów, które były przedmiotem rozpoznania skargi kasacyjnej, zarówno w odniesieniu do przypadków oparcia skargi nadzwyczajnej na podstawie art. 89 § 1 pkt 1 u.SN, jak również art. 89 § 1 pkt 2 i 3 u.SN, jeżeli zarzuty są tożsame z tymi rozpoznanymi już przez Sąd Najwyższy.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2022 r., I NSNc 63/22

Niedopuszczalne jest formułowanie zarzutów skargi nadzwyczajnej w sposób zmierzający do wymuszenia kolejnej kontroli orzeczenia, którego prawidłowość w zakresie podnoszonych w skardze uchybień była już wcześniej weryfikowana przez Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 18 maja 2022 r., I NSNk 4/21

W dniu 6 kwietnia 2022 r. Sąd Najwyższy rozpoznał w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych skargę nadzwyczajną wniesioną przez Prokuratora Generalnego od prawomocnego postanowienie Sądu Apelacyjnego z 24 kwietnia 2020 r. w sprawie o nakazanie powrotu małoletniego dziecka w trybie

konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r. (I NSNc 63/22).

W uzasadnieniu Sąd Najwyższy przypomniał, że podstawy skargi nadzwyczajnej i granice jej dopuszczalności ustawa o Sądzie Najwyższym wyznacza ściśle. Zaznaczył jednocześnie, że kognicja Sądu Najwyższego jest ograniczona i niedopuszczalne jest podnoszenie w skardze nadzwyczajnej zarzutów, które Sąd Najwyższy już rozpoznał. Nie jest rolą Sądu Najwyższego w składzie rozpoznającym skargę nadzwyczajną dokonywanie oceny orzeczenia Sądu Najwyższego wydanego w innym trybie w tej samej sprawie¹.

W ocenie Sądu Najwyższego, wartość pewności prawa i jednolitość jego wykładni oraz stosowania zwłaszcza przez Sąd Najwyższy przemawia konsekwentnie za tym, aby uznać za niedopuszczalne podnoszenie w skardze nadzwyczajnej zarzutów, które były przedmiotem rozpoznania skargi kasacyjnej, zarówno w odniesieniu do przypadków oparcia skargi nadzwyczajnej na podstawie art. 89 § 1 pkt 1 u.SN, jak również art. 89 § 1 pkt 2 i 3 u.SN, jeżeli zarzuty są tożsame z tymi rozpoznanymi już przez Sąd Najwyższy.

W kontekście rozpoznawanej sprawy Sąd Najwyższy podkreślił, że Rzecznik Praw Dziecka zainicjował wszechstronną kontrolę kasacyjną zaskarżonego orzeczenia przez Sąd Najwyższy, opierając skargę kasacyjną zarówno na podstawie naruszenia prawa materialnego, jak i naruszenia prawa procesowego. W ramach podstawy naruszenia prawa materialnego sformułował liczne zarzuty naruszenia przepisów prawa krajowego i międzynarodowego, a w ramach podstawy naruszenia prawa procesowego zarzucił nieprzeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Sąd Najwyższy podkreślił, że zarzuty rozpoznawanej skargi nadzwyczajną powielają zarzuty skargi kasacyjnej.

¹ por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 września 2021 r., I NSNc 104/21; postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lipca 2019 r., I NSNk 1/18.

Sąd Najwyższy odnotował również, że skarżący w ogóle nie uzasadnił konieczności wniesienia skargi nadzwyczajnej w sytuacji, w której cel Konwencji haskiej został zrealizowany – przywrócono naruszony transgranicznym porwaniem dziecka ład prawny. Biorąc pod uwagę okoliczność, że zaskarżone orzeczenie zostało wykonane, a dziecko przebywa obecnie pod opieką ojca, w miejscu stałego pobytu, nie można stwierdzić, że zasada demokratycznego państwa prawnego wymagała, a nawet dopuszczała wniesienie skargi nadzwyczajnej i uchylenie zaskarżonego postanowienia².

Zdanie odrębne zgłosił ławnik Sądu Najwyższego.

² Komunikat dot. postanowienia SN z 6 kwietnia 2022 r., I NSNc 63/22 znajduje się na stronie internetowej Sądu Najwyższego (<http://www.sn.pl/>) w zakładce „Komunikaty o sprawach”.

DONIOSŁOŚĆ ZASAD WSPÓŁZYCIA SPOŁECZNEGO DLA WŁAŚCIWEGO FUNKCJONOWANIA PRAWA CYWILNEGO

Bezwzględny charakter normy ujętej w art. 58 § 2 k.c., podobnie jak i odwołanie się do zasad współzycia społecznego jako wyznaczających granice swobody umów w art. 353¹ k.c. nakazuje przyjąć, że ustawodawca uznał poszanowanie tych zasad za mające fundamentalne znaczenie dla właściwego funkcjonowania prawa cywilnego. Tym samym egzekwowanie poszanowania zasad współzycia społecznego przez sądy należy traktować jako jeden z aspektów urzeczywistniania zasad sprawiedliwości społecznej w rozumieniu art. 2 Konstytucji RP.

W trakcie kontroli nadzwyczajnej, zróżnicowane normatywne aspekty zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej wymagają wzajemnego, optymalizującego wyważenia, w wyniku którego można ustalić, czy art. 2 Konstytucji RP przemawia bardziej za utrzymaniem w mocy prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub wojskowego wydanego z rażącym naruszeniem prawa lub zasad konstytucyjnych, czy też za jego uchyleniem.

Wyrok Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2022 r., I NSNc 602/21

W dniu 13 kwietnia 2022 r. Sąd Najwyższy rozpoznał w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych skargę nadzwyczajną wniesioną przez Prokuratora Generalnego od nakazu zapłaty, na mocy którego doszło do zasądzenia nadmiernych odsetek od pożyczki zawartej pomiędzy przedsiębiorcą a osobą fizyczną. Sąd Rejonowy, wydając w postępowaniu upominawczym zaskarżony nakaz zapłaty, autoryzował lichwiarski charakter odsetek za opóźnienie na poziomie 365% w skali roku.

Sąd Najwyższy uchylając w całości zaskarżony nakaz zapłaty i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania, wskazał na kilka istotnych okoliczności. W sprawie bez wątpienia należało mieć na uwadze konsumencki charakter sporu, do którego winno stosować się krajowe regulacje o ochronie konsumentów, ale również unijne prawo wtórne, na czele z Dyrektywą 93/13.

Zwrócono także uwagę na charakter postępowania upominawczego, z którym wiąże się mniejszy rygorizm co do formy zaskarżenia. Jednakże niezależnie od braku zaskarżenia orzeczenia, w toku przedmiotowego postępowania sąd miał możliwość zapoznania się z przedstawionymi do pozwu dokumentami w postaci umowy pożyczki i załączonego do niego regulaminu, z których to dokumentów winien powziąć informację o niezwykle wysokim oprocentowaniu za zwłokę w spłacie pożyczki.

W realiach tej sprawy przyjęto zatem, że doszło do rażącego naruszenia art. art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 2 k.c. Zarówno postanowienia umowy określające kwotę opłaty za korzystanie z sumy udzielonej pożyczki, jak i regulaminu towarzyszącego umowie pożyczki o wysokości odsetek za zwłokę, sprzeciwiały się zasadom współżycia społecznego zakazującym stosowania lichwy.

Egzekwowanie poszanowania zasad współżycia społecznego przez sądy należy traktować jako jeden z aspektów urzeczywistniania zasad sprawiedliwości społecznej w rozumieniu art. 2 Konstytucji RP. Systemowa doniosłość ochrony zasad współżycia społecznego na gruncie prawa cywilnego nakazuje przy podejmowaniu decyzji o wydaniu nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, wzięcie pod uwagę tego, czy postanowienia umowne, zwłaszcza te, które znajdują potem odbicie w treści nakazu zapłaty, nie wzbudzają wątpliwości co do ważności przedkładanej sądowi umowy.

W świetle powyższego uchylenie zaskarżonego nakazu zapłaty stało się proporcjonalnym środkiem pozwalającym zapewnić zgodność decyzji jurysdykcyjnych z art. 2 Konstytucji RP.

OPINIA BIEGŁEGO JAKO PODSTAWA CZYNIENIA USTALEŃ FAKTYCZNYCH PRZEZ SĄD

Jeżeli sąd podzielił opinię biegłego, to bez sporządzenia opinii uzupełniającej, czy też dowodu z opinii innego biegłego, niedopuszczalne jest czynienie przez sąd ustaleń sprzecznych z pierwotną opinią biegłego, która uprzednio została przez ten sąd oceniona pozytywnie.

Wyrok Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 2022 r., I NSNc 45/20

W dniu 20 kwietnia 2022 r. Sąd Najwyższy rozpoznał w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych skargę nadzwyczajną wniesioną przez Prokuratora Generalnego (w interesie Powoda) od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego z 22 lipca 2013 r. w sprawie przeciwko Miejsko-Gminnej Spółce Wodnej w S. (Pozwana) i Skarbowi Państwa – Regionalnemu Zarządowi Gospodarki Wodnej w G. (Pozwany). W wyroku tym sąd oddalił powództwo w stosunku do Pozwanej oraz zasądził od Powoda na rzecz Pozwanej zwrot kosztów postępowania.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy wskazał, że Powód domagał się zasądzenia na swoją rzecz od Pozwanych solidarnie określonej kwoty z ustawowymi odsetkami tytułem odszkodowania za szkody poniesione w wyniku zalania jego nieruchomości w trakcie powodzi w maju i wrześniu 2010 r.

W toku postępowania przed sądem powszechnym dopuszczono opinię biegłego.

Biegły wskazał, że brak kłapy zwrotnej na przepuście okularowym nie był powodem zalania. Stwierdził, że zalanie było spowodowane napływem wód powierzchniowych z terenów zlewni rowów melioracyjnych. Dla zabezpieczenia terenu należałoby zmienić lokalizację przepustu. Przyczyną zalania było więc nieprawidłowe ulokowanie przepustu. W dalszej części biegły wskazał, że do zalania doszło

ze względu na niedrożność rowu i niedrożność przepustu i dodał, że zakładanie kłapy na okular nie ma sensu. Jedyną możliwością unikania zalania w takich warunkach, jak analizowane, to wymiana przepustu i przełożenie go gdzie indziej. Przyczyną zalania nie był więc brak kłapy na okularze. Gdyby przepust był w lepszym stanie to niewiele by dało. Uznał też, że należy wykonać nowy przepust, gdyż przy nachalnych opadach deszczów rów i przepust mają zbyt małą przepustowość by odprowadzać wody z tego rejonu. Przy większych opadach rów może nie spełniać swojego zadania. Dlatego woda nie mieszcząca się w rowie napływała na teren Powoda.

Tymczasem Sąd Rejonowy ustalił, iż: biegły stwierdził, że przepust i rów są niedrożne, a niedrożność polega na tym, że sam przepust ma mały spadek, zaś jedyną możliwością jest wymiana przepustu i urządzenie go gdzie indziej. Niedrożność rowu polega na tym, że ma zbyt mały przepływ poprzeczny i zbyt mały spadek wody. Dalej Sąd wskazał, że jest możliwość przesunięcia przepustu, obniżenia go i uregulowania przepływu – to by pozwoliło na odprowadzanie wód, zapobiegłoby zalewaniu, i dodał, że w tym zakresie pogląd biegłego Sąd podziela. Następnie Sąd Rejonowy stwierdził: „opinie biegłych są zupełne, oparte na fachowej wiedzy, zgłaszane rzez strony wątpliwości i zastrzeżenia zostały wyjaśnione przez złożenie opinii uzupełniających”.

Ustalenia faktyczne doprowadziły Sąd Rejonowy do wniosku, że Pozwany dopuścił się zaniechania nałożonych ustawą działań prowadzących do utrzymania przepływu rzeki i niedopuszczenia do przedostania się wód wezbraniowych do rowu przez przepust niewyposażony w klapę zwrotną. Niesporne było, że do obowiązków Pozwanego należało zapewnienie swobodnego spływu wód (art. 22 ust. 1 p.w.). Sporną pomiędzy Pozwanymi kwestię (kto odpowiada za wadliwość i stwierdzone w opinii biegłego złe usytuowanie przepustu) rozstrzyga art. 70 ust. 1 p.w., który stanowi, że melioracje wodne – a więc zakres działania i odpowiedzialności Pozwanej – polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz na ochronie użytków rolnych przed powodzią. Służą temu urządzenia melioracji wodnych, które dzielą się na podstawowe i szczegółowe, w zależności od ich funkcji i parametrów.

W powołanej sprawie Sąd Najwyższy nie miał wątpliwości, że co do zasady ustalenie przyczyny zalania nieruchomości Powoda wymagało wiadomości specjalnych. Niemniej Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że skoro w analizowanej sprawie biegły wydał opinię, a Sąd Rejonowy zdeklarował, że ją zaakceptował (pozytywnie ocenił), to tym samym ustalenia w zakresie przyczyn zalania poczynione przez ten Sąd nie powinny być odbiegać od ustaleń z opinii biegłego. Tymczasem rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego temu przeczy. Biegły stwierdził bowiem, że odpowiedzialne za zalanie był niedrożny rów oraz wadliwie zlokalizowany przepust, zaś Sąd Rejonowy uznał, że powodem zalania był głównie przepust, w tym kłapa zwrotna, której rolę negował biegły, wyjaśniając przy tym kwestie związane z jej funkcją, czego Sąd nie dostrzegł.

W konsekwencji Sąd Najwyższy wyjaśnił, że bez sporządzenia opinii uzupełniającej, czy też dowodu z opinii innego biegłego, w powołanej sprawie niedopuszczalne było czynienie przez Sąd ustaleń w zakresie przyczyn zalania nieruchomości Powoda sprzecznych z wydaną przez biegłego opinią, która uprzednio została przez ten Sąd oceniona pozytywnie.

Sąd Najwyższy uznał ostatecznie, że – mimo dostrzeżonych niestaranności skargi nadzwyczajnej – Skarżący wykazał wadliwość zaskarżonego orzeczenia. W świetle powyższego, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w części oraz przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

ROZUMIENIE POJĘCIA „NIEODWRACALNYCH SKUTKÓW PRAWNYCH” NA GRUNCIE ART. 115 § 2 u.SN; SKARGA NADZWYCZAJNA A WADLIWOŚĆ CZYNNOŚCI INNYCH ODORGANÓW PAŃSTWA NIŻ SĄDY

Rozumienie zastosowanego w art. 115 § 2 u.SN pojęcia „nieodwracalnych skutków prawnych” należy wiązać ze zmianami sytuacji prawnej, które stanowią następstwo wydania określonego rozstrzygnięcia (decyzji administracyjnej, orzeczenia sądowego) i jednocześnie dla odwrócenia których nie jest wystarczającym wyeliminowanie tego rozstrzygnięcia z obrotu prawnego. Sam upływ czasu może wywołać nieodwracalne skutki prawne (np. wygaśnięcie prawa), jednak, co do zasady, nie może być uznany za równoznaczny z zaistnieniem takich skutków.

Należy wykluczyć możliwość posługiwania się skargą nadzwyczajną jako instrumentem służącym naprawianiu wadliwych czynności innych organów państwa niż sądy, gdy w układzie okoliczności danej sprawy wywarły one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Wyrok Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2022 r., I NSNc 384/21

W dniu 28 kwietnia 2022 r. Sąd Najwyższy rozpoznał w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych skargę nadzwyczajną wniesioną przez Prokuratora Generalnego od wyroku Sądu Rejonowego z 26 sierpnia 2008 r.

W sprawie, w której wniesiono skargę nadzwyczajną, zainicjowana została powództwem przeciwko Skarbowi Państwa - Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa w Warszawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym i o wydanie nieruchomości.

Prokurator Generalny przedstawiając stan faktyczny wyjaśnił, że powódki domagały się wpisu do księgi wieczystej, prowadzonej dla nieruchomości położonej w T., co do której jako właściciel był ujawniony Skarb Państwa, prawa własności

na ich rzecz w częściach po 1/2. W pozwie powódki twierdziły, że powierzchnia nieruchomości (104.54.72 ha) jeszcze przed II wojną światową uległa zmniejszeniu do obszaru poniżej 100 ha, co nie zostało ujawnione w księdze wieczystej, a zatem nieruchomość ta nie podlegała reformie rolnej. Z punktu widzenia własnych twierdzeń i podstaw faktycznych roszczenia powódki uczyniły spornym w procesie wyłącznie zagadnienie powierzchni spornej nieruchomości.

Skarżący podniósł, że zasadniczy problem prawny, jaki stanął przed Sądem Rejonowy, rozpoznającym powództwo spadkobierców zmarłego, sprowadzał się do ustalenia, czy sporna nieruchomość ziemska podpada pod przepis art. 2 ust. 1 dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 6 września 1944 r. (dalej: dekretu PKWN), tj. czy z chwilą wejścia w życie dekretu doszło do jej przejęcia przez Skarb Państwa i w konsekwencji, czy ujawnienie Skarbu Państwa w księdze wieczystej znajduje podstawę (co wykluczałoby uwzględnienie powództwa o uzgodnienie księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym), czy też przesłanki dekretowe uzasadniające to przejęcie nie zaktualizowały się (co z kolei skutkowałoby ustaleniem, że własność nieruchomości została nabyta w drodze dziedziczenia przez spadkobierców przedwojennego właściciela).

Sąd Najwyższy we wstępnych uwagach stwierdził, że nie ma merytorycznych przeszkód do rozpoznania wniesionej przez Prokuratora Generalnego skargi nadzwyczajnej.

W odniesieniu do wykładni art. 115 § 2 u.SN Sąd Najwyższy wyjaśnił, że pojęcie „nieodwracalnych skutków prawnych” należy wiązać ze zmianami sytuacji prawnej, które stanowią następstwo wydania określonego rozstrzygnięcia (decyzji administracyjnej, orzeczenia sądowego) i jednocześnie dla odwrócenia których nie jest wystarczającym wyeliminowanie tego rozstrzygnięcia z obrotu prawnego. Sam upływ czasu może wywołać nieodwracalne skutki prawne (np. wygaśnięcie prawa), jednak, co do zasady, nie może być uznany za równoznaczny z zaistnieniem takich skutków. Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że art. 115 § 2 u.SN nie powinien być rozumiany w ten sposób, że upływ okresu 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia

zaskarżonego skargą nadzwyczajną jest równoznaczny z wywołaniem przez to orzeczenie nieodwracalnych skutków prawnych.

W zakresie podstawy szczegółowej z art. 89 § 1 pkt 2 u.SN Prokurator Generalny zarzucił wyrokowi Sądu Rejonowego z 26 sierpnia 2008 r. naruszenie zarówno prawa procesowego, jak i prawa materialnego. Zarzuty te, zdaniem Sądu Najwyższego, okazały się bezzasadne.

Stan faktyczny sprawy wskazywał, że w uzasadnieniu wyroku, sąd odwoławczy polecił Sądowi Rejonowemu, aby w toku ponownego postępowania ponownie zbadał stan postępowania administracyjnego, a w razie stwierdzenia, że nie zostało ono prawomocnie zakończone, postąpił zgodnie z art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c., tj. zawiesił postępowanie w sprawie. Po podjęciu postępowania Sąd Rejonowy, jak wskazano w tym wyroku, „dokona merytorycznego rozstrzygnięcia, mając przy tym na uwadze stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w wyroku z 28 lipca 2004 r., III CK 296/03, w którym stwierdzono wprost, że „decyzja administracyjna, z której wynika, że majątek ziemski podlegał przepisowi art. 2 ust. 1 lit. e) dekretu wiąże sąd w postępowaniu cywilnym”. W zależności zatem od treści rozstrzygnięcia zapadłego w postępowaniu administracyjnym, po uwzględnieniu ewentualnych dalszych wniosków stron, Sąd Rejonowy powinien - jak wskazał Sąd Okręgowy - wydać stosowne orzeczenie w przedmiocie uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym oraz w zakresie dotyczącym żądania wydania nieruchomości.

W sprawie nie ulegało wątpliwości, że Sąd Rejonowy zastosował się do wytycznych udzielonych w wyroku sądu odwoławczego, przekazującego mu sprawę do ponownego rozpoznania. Po uzyskaniu informacji ze Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, że postępowanie dotyczące zwrotu majątku jest nadal w toku, Sąd ten zawiesił postępowanie w sprawie i podjął je dopiero po wydaniu przez Wojewodę Śląskiego ostatecznej decyzji umarzającej postępowanie administracyjne. Przyczyną umorzenia postępowania administracyjnego była jego bezprzedmiotowość. Przejęcie nieruchomości następowało z mocy prawa, właściwy organ potwierdzał to stosownym zaświadczeniem, wskazując podstawę przejęcia, a dopiero następnie były właściciel

mógł żądać wydania decyzji stwierdzającej, że dana nieruchomość jest wyłączona spod działania postanowień zawartych w art. 2 ust. 1 lit. e) dekretu PKWN. Skoro w okolicznościach sprawy nie zostało wydane i nie było podstawą wpisu do księgi wieczystej zaświadczenie stwierdzające, że sporny majątek ziemski podpada pod działanie art. 2 ust. 1 pkt e) dekretu PKWN, to organ mógł uznać, że tak określony przedmiot postępowania nie istnieje. Pośrednio ten sposób rozumowania potwierdził następnie sąd administracyjny, który uchylił decyzje Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 30 maja 2016 r. oraz poprzedzającą ją decyzję Wojewody Śląskiego z 11 kwietnia 2013 r. i umorzył postępowanie prowadzone z urzędu. Przedmiotem postępowania administracyjnego była więc sprawa nabycia przedmiotowej nieruchomości w trybie art. 2 ust. 1 lit. e) dekretu PKWN, a skoro ustalono, że nabycie to nastąpiło w trybie art. 2 ust. 1 lit. b) dekretu - wojewoda uznał, że należy je umorzyć.

Słusznie zatem Sąd Rejonowy przyjął, że sprawa możliwego przejęcia nieruchomości na podstawie art. 2 ust. 1 lit. e) dekretu PKWN została już wyjaśniona, a wytyczne Sądu Okręgowego w Gliwicach odnoszące się do związania sądu powszechnego decyzją administracyjną o podleganiu nieruchomości artykułowi 2 ust. 1 lit. e) dekretu, zostały zrealizowane. Nie bez znaczenia pozostawała także okoliczność, że organ administracji publicznej właściwy do rozstrzygnięcia, czy w odniesieniu do nieruchomości należącej do ojca powódek zaktualizowały się przesłanki jej przejęcia na cele reformy rolnej na podstawie art. 2 ust. 1 lit. e) dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 r., uchylił się od wydania merytorycznej decyzji i odesłał powódki na drogę postępowania cywilnego. W konsekwencji powyższego, Sąd rozpoznający ponownie sprawę przyjął, że skoro organy administracyjne wykluczyły możliwość, by sporna nieruchomość podpadała pod działanie wskazanego przepisu, a inne przesłanki dekretowe z pewnością nie wystąpiły, to nie ma prawnych przeszkód do merytorycznego rozstrzygnięcia żądania powódek.

Sąd Najwyższy zdecydowanie wykluczył możliwość posługiwania się skargą nadzwyczajną jako instrumentem służącym naprawianiu wadliwych czynności innych organów państwa niż sądy, gdy w układzie okoliczności danej sprawy wywarły one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Jak podkreślił Sąd Najwyższy, to organy administracji państwowej w największym stopniu odpowiadają w rozpoznawanej sprawie za powstałe niejasności co do stanu prawnego nieruchomości będącej przedmiotem sporu. Wobec niestwierdzenia podstaw szczególnych skargi nadzwyczajnej, Sąd Najwyższy odstąpił od badania przesłanki ogólnej, co w konsekwencji skutkowało oddaleniem skargi nadzwyczajnej

UWZGLĘDNIENIE SKARG NADZWYCZAJNYCH WYWIEDZIONYCH W SPRAWACH DOTYCZĄCYCH TZW. KREDYTÓW FRANKOWYCH

Uchylenie zaskarżonych nakazów zapłaty wydanych w sprawach dotyczących tzw. kredytów frankowych nie jest jednoznaczne ze stwierdzeniem nielegalności (abuzywności) zawartych w nich postanowień umownych.

Wyrok Sądu Najwyższego z 11 maja 2022 r., I NSNc 408/21

Wyrok Sądu Najwyższego z 11 maja 2022 r., I NSNc 619/21

W dniu 11 maja 2022 r. Sąd Najwyższy w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych rozpoznał skargi nadzwyczajne wniesione przez Prokuratora Generalnego od nakazów zapłaty w sprawach dotyczących tzw. kredytów frankowych. Skargi nadzwyczajne zostały wywiedzione w podobnych, ale odrębnych od siebie sprawach.

W 2016 r. Sądy Okręgowe, uwzględniając wniesione przez banki powództwa przeciwko osobom fizycznym, wydały w postępowaniach nakazowych nakazy zapłaty. Roszczenia powodowych banków oparte były na zobowiązaniach wynikających z zawartych umów kredytowych we frankach szwajcarskich.

W analizowanych sprawach z uzasadnień zaskarżonych nakazów zapłaty nie wynikało, aby Sądy *meriti* badały ważność i uczciwy charakter postanowień zawartych umów kredytowych. Tymczasem w przypadku dochodzenia zapłaty na podstawie roszczeń wywodzonych z umowy zawartej z konsumentem miały taką wyraźną powinność. Brak przeprowadzenia właściwych analiz (rozważań) świadczy o niespełnieniu wymagań płynących z konstytucyjnej zasady ochrony konsumentów przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi – ochrony takiej w obu sprawach konsumentom nie zapewniono.

Z powyższych względów, w ocenie Sądu Najwyższego, doszło do naruszenia zasad i wartości wywodzonych z Konstytucji RP, zwłaszcza w zakresie art. 76

i w konsekwencji art. 2 Konstytucji RP, a także uchybiono przepisom ustawowym, co skutkowało koniecznością wyeliminowania zaskarżonych nakazów zapłaty z obrotu prawnego.

Sąd Najwyższy stwierdziwszy, że wydane nakazy zapłaty naruszają prawo, uchylił zaskarżone orzeczenia, zaznaczając jednocześnie, iż przyczyną uchylecia zaskarżonych orzeczeń nie jest jednoznaczne stwierdzenie nielegalności (abuzywności) zawartych w nich postanowień umownych, ale brak ich zbadania w toku postępowania nakazowego przed sądami orzekającymi³.

³ Komunikat dot. wyroków SN z 11 maja 2022 r., I NSNc 408/21 i I NSNc 619/21 znajduje się na stronie internetowej Sądu Najwyższego (<http://www.sn.pl/>) w zakładce „Komunikaty o sprawach”.

ODRZUCENIE SKARGI NADZWYCZAJNEJ W SPRAWIE O NAKAZANIE POWROTU DZIECKA

Sąd Najwyższy nie może zastępować Skarżącego w formułowaniu zarzutów skarg nadzwyczajnych czy w ich doprecyzowywaniu, nawet jeśli zostały wniesione w sprawach społecznie doniosłych.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 18 maja 2022 r., I NSNc 37/22

W dniu 18 maja 2022 r. Sąd Najwyższy rozpoznał w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych skargę nadzwyczajną wniesioną przez Prokuratora Generalnego od postanowienia Sądu Apelacyjnego z 19 stycznia 2021 r.

Wnioskodawca – ojciec dwojga małoletnich dzieci – wniósł, za pośrednictwem polskiego organu centralnego, o nakazanie ich powrotu do Republiki Federalnej Niemiec, w trybie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzonej w Hadze dnia 25 października 1980 r. Wnioskodawca wskazał, że do bezprawnego uprowadzenia dzieci doszło 24 stycznia 2020 r., kiedy to jego żona wyszła z domu z córką pod pretekstem zrobienia zakupów, a następnie zabierając syna ze szkoły w trakcie zajęć lekcyjnych, opuściła z dziećmi terytorium Niemiec.

Sąd Okręgowy postanowieniem z 29 września 2020 r. nakazał żonie wnioskodawcy zapewnienie powrotu małoletnich dzieci na terytorium Republiki Federalnej Niemiec, zobowiązując matkę dzieci do powrotu wraz z małoletnimi dziećmi do Republiki Federalnej Niemiec, względnie wydania małoletnich ojcu dzieci, w terminie dwóch tygodni od dnia uprawomocnienia się postanowienia oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Wniosek o nakazanie powrotu małoletnich wpłynął do sądu 18 lutego 2020 r., tj. przed upływem roku od dnia bezprawnego zatrzymania. Ustalenie to przy spełnieniu przesłanki bezprawnego zatrzymania dzieci w Polsce obliguje sąd do niezwłocznego

zarządzenia ich powrotu do Niemiec, bez badania czy dzieci dobrze funkcjonują w obecnym miejscu pobytu i czy przystosowały się do nowego środowiska. W ocenie Sądu Okręgowego, powrót małoletnich do Niemiec był zgodny z interesem (dobrem) dzieci, stanowiącym podstawę wszelkich regulacji dotyczących sytuacji dzieci, zarówno w prawie krajowym, jak i prawie międzynarodowym. Sąd powołał się na interes dziecka zawarty w pierwszym zdaniu preambuły Konwencji haskiej. Interes ten, w zakresie spraw uregulowanych Konwencją, wyraża się w zapewnieniu dziecku możliwości trwania w stabilnym środowisku rodzinnym i społecznym przez zapobieżenie jego bezprawnemu przemieszczaniu do innego środowiska wbrew woli drugiego z rodziców, sprawujących wspólnie prawo do opieki nad dzieckiem.

Od powyższego postanowienia apelację wniosła uczestniczka, zaskarżając je w całości. Wnioskodawca, Prokurator oraz Rzecznik Praw Dziecka wnieśli o oddalenie apelacji. Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z 19 stycznia 2021 r. oddalił apelację oraz zasądził zwrot kosztów postępowania na rzecz wnioskodawcy. Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe w niezbędnym zakresie wyznaczonym przez przepisy Konwencji haskiej, dokonał następnie trafnej oceny materiału dowodowego i prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy. Ustalenia te Sąd Apelacyjny podzielił i w całości przyjął za własne. Ponadto uznał za trafną prawną ocenę przedstawioną przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy w związku z przedmiotem zaskarżenia wniesionej skargi nadzwyczajnej wskazał, że zasadniczym celem Konwencji haskiej, wyraźnie określonym w jej preambule, jest ochrona dziecka na płaszczyźnie międzynarodowej przed szkodliwymi skutkami, wynikającymi z jego bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania. Konwencja stanowi więc jeden z istotnych instrumentów służących realizacji najlepiej pojętego interesu dziecka. Konsekwentnie, w sytuacji bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania dziecka, zgodnie z jej literą, a także wpisującą się w zasadę dobra dziecka aksjologią Konwencji, należy podjąć kroki umożliwiające niezwłoczny powrót dziecka do państwa jego stałego pobytu (preambuła Konwencji oraz art. 1 lit. a Konwencji). Za powyższym stoi przekonanie, że w interesie

uprowadzonego lub zatrzymanego z naruszeniem prawa do opieki dziecka jest jego niezwłoczny powrót do miejsca jego stałego pobytu, czyli środowiska, w którym żyło, rozwijało się, czyli - posługując się pochodzącym z języka potocznego, ale trafnie oddającym zamysł twórców Konwencji - do domu.

W świetle powyższego nie można było uznać, że Sąd Apelacyjny, wydając zaskarżone postanowienie w oparciu o przepisy Konwencji haskiej, naruszył zasadę ochrony praw wywodzoną z art. 72 Konstytucji RP. Sąd Apelacyjny słusznie wskazał, że w okolicznościach sprawy, nie upłynął od dnia uprowadzenia lub zatrzymania dzieci rok, a tym samym, zgodnie z zasadą ochrony interesów dziecka, zastosowanie ma podstawowy mechanizm Konwencji haskiej, przewidziany w jej art. 12. Jednocześnie Sąd Apelacyjny szeroko odniósł się do możliwości zaistnienia przesłanek negatywnych w sprawie i sfalsyfikował ich występowanie. Zauważono przy tym, że argumentacja podniesiona przez Prokuratora Generalnego, w ramach skargi nadzwyczajnej, zmierzała w istocie do zanegowania mechanizmu wprowadzonego Konwencją haską - mianowicie wyjątki umożliwiające odstępianie od obowiązku wydania dziecka, traktuje jako zasadę, zaś wskazaną zasadę, która przede wszystkim służy realizacji zasady ochrony interesów dziecka, traktuje jako wyjątek.

Sąd Najwyższy podkreślił, że Prokurator Generalny nie dokonał wystarczającej konkretyzacji zarzutu naruszenia art. 13 ust. 2 Konwencji haskiej, a mianowicie nie wskazał czy do rażącego naruszenia prawa doszło przez błędną jego wykładnię, czy też niewłaściwe zastosowanie. Ponadto znacząca część argumentacji podniesionej przez Prokuratora Generalnego w uzasadnieniu skargi nadzwyczajnej nie odnosi się w istocie ani do naruszenia zasad, wolności i praw człowiek i obywatela, określonych w Konstytucji RP, ani do naruszenia w sposób rażący prawa materialnego, tylko kwestionuje dokonaną przez Sąd Apelacyjny ocenę dowodów, nie podnosząc przy tym zarzutu z art. 89 § 1 pkt 3 u.SN - oczywistej sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Prokurator Generalny nie dopełnił również obowiązku uzasadnienia przesłanki ogólnej skargi nadzwyczajnej.

W świetle powyższego Sąd Najwyższy odrzucił skargę nadzwyczajną.

PRZYJMOWANE WCZEŚNIEJ W ORZECZNICTWIE SĄDÓW POWSZECHNYCH ODMIENNE ZAPATRYWANIA CO DO PRAWIDŁOWEJ WYKŁADNI PRZEPISÓW NIE MOGĄ BYĆ OCENIANE JAKO STANOWIĄCE WYRAZ KWALIFIKOWANEGO NARUSZENIA PRAWA

Przyjęcie przez sąd jednego z kilku możliwych rezultatów ustalenia treści określonej normy nie stanowi naruszenia prawa.

Wyrok Sądu Najwyższego z 23 czerwca 2022 r., I NSNc 567/21

W dniu 23 czerwca 2022 r. Sąd Najwyższy w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych rozpoznał skargę nadzwyczajną wniesioną przez Prokuratora Generalnego od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego z 11 maja 2005 r.

Na podstawie zaskarżonego wyroku zaocznego zasądzono od pozwanej, będącej członkiem spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej (SKOK), po ogłoszeniu upadłości kasy, należność z tytułu pokrycia straty bilansowej kasy na rzecz syndyka masy upadłości. Statut SKOK przewidywał podwyższoną materialną odpowiedzialność jej członków za powstałe straty, do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów.

Skarżący zarzucił zaskarżonemu wyrokowi zaocznemu m.in. rażące naruszenie prawa materialnego, podnosząc, że właściwa wykładnia relewantnych przepisów, tj. art. 38 § 3 pkt 4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze w zw. z art. 2 i art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych prowadzi do wniosku, iż po ogłoszeniu upadłości syndykowi masy upadłości SKOK nie przysługuje roszczenie wobec jej członków o pokrycie straty bilansowej kasy w podwójnej wysokości wpłaconych udziałów wyłącznie w oparciu o postanowienia statutu, bez uprzedniego (przed ogłoszeniem upadłości) podjęcia uchwały w przedmiocie sposobu pokrycia straty bilansowej, która to uchwała jest zastrzeżona do wyłącznej kompetencji walnego zgromadzenia

(zebrania przedstawicieli). Na poparcie swego stanowiska Skarżący powołał uchwałę Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., III CZP 42/19.

Sąd Najwyższy uznał powyższy zarzut za niezasadny. Zgodnie z art. 89 § 1 pkt 2 u.SN podstawą skargi nadzwyczajnej może być rażące naruszenie zaskarżonym orzeczeniem prawa przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, przy czym przez rażące naruszenie prawa należy rozumieć naruszenie prawa na tyle wyraźne, że do jego ustalenia nie jest konieczne prowadzenie złożonych procesów intelektualnych. Powołując się na swe wcześniejsze orzecznictwo, Sąd Najwyższy podniósł, że przyjęcie przez sąd jednego z kilku możliwych rezultatów ustalenia treści określonej normy nie stanowi naruszenia prawa. Skoro bowiem dany przepis może zostać interpretowany w różny sposób, przypisanie mu danego znaczenia, mieszczącego się w granicach tej interpretacji, nie oznacza błędnej wykładni (a zwłaszcza rażąco błędnej), lecz obranie jednej z możliwych interpretacji.

Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że przed podjęciem uchwały w sprawie o sygn. III CZP 42/19, w orzecznictwie oraz w wypowiedziach doktryny była prezentowana odmienna od wyrażonej w tej uchwale wykładnia przepisów regulujących podwyższoną odpowiedzialność członków spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych za pokrycie straty bilansowej kasy po ogłoszeniu jej upadłości. W związku z tym wykładni zastosowanej przez sąd rejonowy w rozpoznawanej sprawie nie można uznać za odosobnioną. Co więcej, skoro dla rozstrzygnięcia wątpliwości co do prawidłowej wykładni tych przepisów konieczne okazało się podjęcie uchwały przez Sąd Najwyższy, to znaczy, że przyjmowane wcześniej w orzecznictwie sądów powszechnych odmienne zapatrywania co do prawidłowej wykładni tych przepisów nie mogą być oceniane jako stanowiące wyraz kwalifikowanego naruszenia prawa⁴.

⁴ Komunikat dot. wyroku SN z 23 czerwca 2022 r., I NSNc 567/21 znajduje się na stronie internetowej Sądu Najwyższego (<http://www.sn.pl/>) w zakładce „Komunikaty o sprawach”.

WAŻNOŚĆ WPISU DO KRAJOWEGO REJESTRU SĄDOWEGO – REJESTRU PRZEDSIĘBIORCÓW DOKONANEGO NA WNIOSEK USTANOWIONEGO KURATORA SPÓŁKI

Podstawowym celem stawianym instytucji kurateli dla osoby prawnej jest doprowadzenie do sytuacji, w której dana osoba prawna będzie mogła prawidłowo funkcjonować, ewentualnie, jeżeli w wyniku działań kuratora nie uda się osiągnąć tego efektu, zostanie zlikwidowana.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 23 czerwca 2022 r., I NSNc 759/21

W dniu 23 czerwca 2022 r. Sąd Najwyższy rozpoznał w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych skargę nadzwyczajną wniesioną przez Prokuratora Generalnego od postanowienia Sądu Rejonowego z 11 maja 2005 r.

Na mocy zaskarżonego postanowienia wpisano do Krajowego Rejestru Sądowego - Rejestru Przedsiębiorców - Spółkę Akcyjną w likwidacji, wskazując, że Spółka miała obowiązek złożenia wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców. Sąd powszechny uznał, że działający w imieniu Spółki kurator był uprawniony do jej reprezentowania w postępowaniu rejestrowym – skoro złożenie wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego stanowiło wykonanie obowiązku rejestrowego, a także miało na celu zachowanie majątku Spółki. W zakresie wniosku o wpisanie do Krajowego Rejestru Sądowego kuratora jako likwidatora spółki, Sąd Rejonowy odmówił dokonania wpisu, wskazując na brak podstaw.

Formułując jedyny zarzut skargi nadzwyczajnej Prokurator Generalny podniósł, że postanowienie zapadłe na skutek przedmiotowego wniosku zostało wydane wobec oczywistej sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego (art. 89 § 1 pkt 3 u.SN) – zarzucając brak legitymacji kuratora do wystąpienia z wnioskiem o wpis Spółki do Krajowego Rejestru Sądowego oraz wskazując, że orzeczenie zapadło mimo braku akt rejestrowych, które zaginęły.

W pierwszej kolejności Sąd Najwyższy zauważył, że kwestia braku legitymacji kuratora do wystąpienia z wnioskiem o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego nie mieści się w zarzucie oczywistej sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Odnosi się ona bowiem do zastosowania norm prawa cywilnego. Na podstawie regulacji prawnych obowiązujących w dacie czynności dla spółki został wyznaczony kurator materialnoprawny. Co prawda, w postanowieniu o jego ustanowieniu nie wskazano podstaw prawnych, to jednak podjęte przez niego czynności na rzecz Spółki były zgodne z jego treścią oraz regulacjami prawnymi znajdującymi zastosowanie tak w dacie jego ustanowienia jak i w dacie wydania zaskarżonego orzeczenia. W odniesieniu do zarzutu braku akt rejestrowych z powodu ich zaginięcia, Sąd Najwyższy zauważył, że sąd powszechny procedował prawidłowo. Pomimo braku akt rejestrowych, dysponował on bowiem innymi korespondującymi ze dokumentami urzędowymi korzystającymi wszak z domniemania prawdziwości.

W realiach przedmiotowej sprawy, Sąd Najwyższy zauważył, że nie mogło być mowy o „reaktywacji” czy „istnieniu fikcji” Spółki, na co wskazywał Skarżący. Przy założeniu, że ustanowiony dla Spółki kurator nie mógł podejmować żadnych działań wykraczających poza zarząd nieruchomością – tak jak żądał tego skarżący – nie mógłby bowiem zostać osiągnięty podstawowy cel stawiany instytucji kurateli dla osoby prawnej. Celem tym jest doprowadzenie do sytuacji, w której dana osoba prawna (w analizowanej sytuacji Spółka Akcyjna) będzie mogła prawidłowo funkcjonować, ewentualnie, jeżeli w wyniku działań kuratora nie uda się osiągnąć tego efektu, zostanie zlikwidowana.

Wobec braku podstaw do uchylenia zaskarżonego postanowienia – orzeczono o oddaleniu skargi nadzwyczajnej.

ŻĄDANIE ZAPŁATY CZYNSZU NAJMU LOKALU ORAZ ODSZKODOWANIA ZA BEZUMOWNE KORZYSTANIE Z LOKALU WOBEC OSOBY MAŁOLETNIJ

Brak podstaw prawnych do wystąpienia z żądaniem zapłaty czynszu najmu lokalu komunalnego oraz odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu za okres przed osiągnięciem przez osobę pozwaną pełnoletniości.

Wyrok Sądu Najwyższego z 23 czerwca 2022 r., I NSNc 103/22

Wyrokiem z 23 czerwca 2022 r. Sąd Najwyższy w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych uwzględnił skargę nadzwyczajną Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie o zapłatę czynszu najmu lokalu komunalnego oraz odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu.

W przedmiotowej sprawie Gmina O. wystąpiła z powództwem przeciwko trojgu pozwanym, wspólnie zamieszkującym w lokalu komunalnym, tj. najemczynie lokalu, jej małżonkowi oraz ich córce. Pozwani zostali obciążeni obowiązkiem zapłaty na rzecz powoda zaległego czynszu najmu oraz odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu mieszkalnego po dacie rozwiązania stosunku najmu wskutek wypowiedzenia umowy najmu przez Gminę O. Nakaz zapłaty został zaskarżony skargą nadzwyczajną w zakresie dotyczącym pozwanej córki najemczynie i jej małżonka w części, w jakiej zasądzone roszczenie obejmowało okres przed osiągnięciem przez nią pełnoletniości.

Sąd Najwyższy podzielił zarzut Rzecznika Praw Obywatelskich, że ustalając stan faktyczny sprawy Sąd Rejonowy pominął okoliczność faktyczną wieku pozwanej, chociaż okoliczność ta wynikała z zebranego w sprawie materiału dowodowego, a przy tym, mając na uwadze materialnoprawną podstawę roszczenia powoda, stanowiła okoliczność istotną dla rozstrzygnięcia sprawy. Zgodnie z art. 688¹ § 1 k.c., za zapłatę czynszu i innych należnych opłat odpowiadają solidarnie z najemcą stale zamieszkujące z nim osoby pełnoletnie. Jak z kolei stanowi art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, osoby zajmujące lokal bez tytułu prawnego

są obowiązane do dnia opróżnienia lokalu co miesiąc uiszczać odszkodowanie. Wprawdzie powołany przepis, inaczej niż art. 688¹ § 1 k.c., nie ogranicza pod względem podmiotowym odpowiedzialności za zapłatę odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu do osób pełnoletnich, jednak za przyjęciem, że ograniczenie to pozostaje w tym przypadku aktualne, przemawiają istotne argumenty wynikające z wykładni celowościowej oraz systemowej. Pozwana przez część okresu objętego żądaniem pozwu była osobą małoletnią, w związku z czym obciążenie jej obowiązkiem zapłaty należności z tytułu czynszu najmu oraz odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu za ten okres solidarnie z rodzicami nie miało podstaw prawnych.

Sąd Najwyższy stwierdził ponadto, że zaskarżony nakaz zapłaty w zakresie, w jakim dotyczy pozwanej, naruszył konstytucyjne zasady oraz prawa i wolności człowieka i obywatela, w szczególności wyrażoną w art. 72 ust. 1 Konstytucji RP zasadę ochrony praw dziecka. Przepis ten stanowi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Obowiązek ten dotyczy zwłaszcza stosowania przepisów ustawowych, które ukierunkowane są na ochronę interesów osobistych i majątkowych dzieci (osób małoletnich). W sprawach, w których roszczenie zgłoszone w pozwie jest wywodzone z treści art. 688¹ § 1 k.c. lub art. 18 ust. 1 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, sąd powszechny powinien szczególnie zwracać uwagę, by ich wykładnia była dokonywana z uwzględnieniem standardu wynikającego z art. 72 ust. 1 zd. 1 Konstytucji RP, a ich zastosowanie w okolicznościach rozpoznawanej sprawy służyło jak najszerszej realizacji tego standardu⁵.

⁵ Komunikat dot. wyroku SN z 23 czerwca 2022 r., I NSNc 103/22 znajduje się na stronie internetowej Sądu Najwyższego (<http://www.sn.pl/>) w zakładce „Komunikaty o sprawach”.

II.2. SPRAWY Z ODWOŁAŃ OD DECYZJI PRZEWODNICZĄCEGO KRAJOWEJ RADY RADIOFONII I TELEWIZJI

Opracowała Kinga Francuzik

TERMIN NAŁOŻENIA KARY PIENIĘŻNEJ W ZWIĄZKU Z NARUSZENIEM WYMOGÓW W ZAKRESIE NADAWANIA AUDYCJI EUROPEJSKICH

Artykuł 53 ust. 4 u.r.tv. powinien być rozumiany w ten sposób, że kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1-3 tego artykułu, nie można nałożyć, jeżeli od naruszenia przez nadawcę sankcjonowanego obowiązku do daty wysłania (nadania) do nadawcy decyzji o nałożeniu kary upłynął jeden rok.

Wyrok Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2022 r., I NSKP 21/21

Wyrokiem z 13 kwietnia 2022 r. Sąd Najwyższy w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, uwzględniając skargę kasacyjną Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, uchylił w zaskarżonej części wyrok Sądu Apelacyjnego w W. i przekazał sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy wskazał, że nałożenie kary pieniężnej na nadawcę programu telewizyjnego na podstawie art. 53 ust. 4 u.r.tv. następuje w drodze decyzji administracyjnej. Decyzja administracyjna, jakkolwiek stanowi władczy i jednostronny akt organu administracji publicznej, ma charakter dwustronnie wiążący, tj. wiąże zarówno organ, który ją wydał, jak i stronę do której jest ona skierowana. Warunkiem powstania stanu obustronnego związania decyzją administracyjną jest w związku z tym uzewnętrznienie (zakomunikowanie) przez organ decyzji stronie.

W ocenie Sądu Najwyższego, nie do przyjęcia była koncepcja, według której dopiero doręczenie decyzji administracyjnej stronie pozwala stwierdzić, że proces jej wydania został zakończony. Jej przyjęcie musiałyby bowiem prowadzić

do wniosku, że do chwili doręczenia akt organu jedynie posiada formę decyzji, jednak decyzji (w rozumieniu k.p.a.) nie stanowi. Koncepcja ta nie ma oparcia w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego, które jednoznacznie wskazują, że przedmiotem doręczenia jest decyzja administracyjna, a nie akt, który dopiero wskutek doręczenia stanie się decyzją.

Decyzja administracyjna w okresie pomiędzy jej wydaniem a doręczeniem stronie istnieje, natomiast „dzień jej wydania jest miarodajny dla oceny jej podstawy prawnej i faktycznej”⁶. Związanie decyzją ma inny charakter niż związanie wynikające z dyspozycji normy prawnej zawartej w art. 110 k.p.a.: jest to związanie jednostronne (dotyczy tylko organu, który wydał decyzję) i formalne (nie oznacza dla adresata decyzji nakazu respektowania ukształtowanego tą decyzją stanu prawnego, gdyż ten powstanie dopiero wskutek jej doręczenia).

Sąd Najwyższy wyjaśnił, że przepis art. 53 ust. 4 u.r.tv. nie określa, jaki moment należy przyjąć za moment nałożenia kary. Nie wynika to również z treści art. 53 ust. 1 u.r.tv. Dyspozycja wynikająca z tego przepisu normy prawnej obejmuje wskazanie formy, w jakiej nałożenie kary następuje („wydaje decyzję”), oznaczenie organu właściwego do wydania decyzji w tym przedmiocie („Przewodniczący Krajowej Rady”) oraz ustalenie maksymalnej wysokości kary i okoliczności, jakie Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji obowiązany jest uwzględnić, określając jej wysokość.

Sąd Najwyższy podzielił stanowisko Sądu Apelacyjnego, że norma prawna wynikająca z art. 53 ust. 1 u.r.tv. nie odnosi się do terminu, o którym mowa w art. 53 ust. 4 u.r.tv. Skoro jednak nałożenie kary pieniężnej następuje decyzją administracyjną, a więc kwalifikowanym aktem administracyjnym o charakterze władczym, kształtującym sytuację prawną podmiotu zewnętrznego wobec organu w sferze regulowanej przepisami prawa administracyjnego, nie ma podstaw, by analogicznie jak w sferze regulowanej przepisami prawa cywilnego, przyjąć, że staje się ono skuteczne dopiero z chwilą doręczenia decyzji nadawcy.

⁶ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 5 lutego 2002 r., I SA 2459/00.

W ocenie Sądu Najwyższego, art. 53 ust. 4 u.r.tv. powinien być rozumiany w ten sposób, że kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1-3 tego artykułu, nie można nałożyć, jeżeli od naruszenia przez nadawcę sankcjonowanego obowiązku do daty wysłania (nadania) do nadawcy decyzji o nałożeniu kary upłynął jeden rok. Taka wykładnia powołanego przepisu nie narusza dyspozycji art. 110 k.p.a. (obecnie art. 110 § 1 k.p.a.). Dopiero skuteczne doręczenie decyzji rozpoczyna jej byt prawny na zewnątrz⁷ wyrażający się związaniem zawartym w niej rozstrzygnięciem organu, który ją wydał, oraz podmiotu, do którego jest ona skierowana, a w przypadku, gdy decyzja ta nie jest ostateczna, otwiera stronie drogę do jej zaskarżenia.

⁷ Zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z 30 lipca 2020 r., III SA/Łd 448/20.

II.3. SPRAWY Z ODWOŁAŃ OD DECYZJI PREZESA URZĘDU KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ

Opracowała Kinga Francuzik

WAŻNOŚĆ AKTU PRAWA KRAJOWEGO STANOWIĄCEGO IMPLEMENTACJĘ DYREKTYWY WOBEC WYROKU TSUE STWIERDZAJĄCEGO NIEWAŻNOŚĆ TEJ DYREKTYWY

Wyrok TSUE wydany w postępowaniu wstępnym w trybie art. 267 TFUE, stwierdzający nieważność dyrektywy, nie powoduje *per se* nieważności aktu prawa krajowego stanowiącego implementację tej dyrektywy z tych samych przyczyn, które legły u podstaw uchylecia dyrektywy.

Wyrok Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2022 r., I NSKP 3/21

Wyrokiem z 2 czerwca 2022 r. Sąd Najwyższy w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, po rozpoznaniu skargi kasacyjnej „I.[...]” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w W. z 10 kwietnia 2019 r., oddalił skargę kasacyjną.

Decyzją z 5 sierpnia 2015 r. Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej nałożył na „I.[...]” spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. karę pieniężną w wysokości 10 000 zł za niewypełnienie, w terminie do 31 stycznia 2015 r., obowiązku złożenia Prezesowi UKE informacji określonych w art. 180g ust. 1 Pt za rok 2014.

Sąd Najwyższy wskazał, że w dacie wydania zaskarżonej decyzji w prawie krajowym obowiązywał art. 180g ust. 1 Pt, na podstawie którego przedsiębiorca telekomunikacyjny został zobowiązany, aby w terminie do 31 stycznia, bez odrębnego wezwania, składał Prezesowi UKE za rok poprzedni informacje o: 1) łącznej liczbie przypadków, w których uprawnionym podmiotom, Służbie Celnej, sądowni i prokuratorowi były udostępnione dane, o których mowa w art. 180c ust. 1 Pt;

2) czasie, jaki upłynął między datą zatrzymania danych a datą złożenia przez podmioty, o których mowa w pkt 1, wniosku lub ustnego żądania ich udostępnienia, oraz 3) łącznej liczbie przypadków, w których wniosek lub ustne żądanie, o którym mowa w pkt 2, nie mógł być zrealizowany. Naruszenie obowiązku określonego w art. 180g Pt dawało podstawę Prezesowi UKE do nałożenia na przedsiębiorcę telekomunikacyjnego kary pieniężnej na podstawie art. 209 ust. 1 pkt 28 Pt.

Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ustawowe rozwiązania były konsekwencją implementacji do polskiego porządku prawnego postanowień dyrektywy 2006/24/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 15 marca 2006 r. w sprawie zatrzymania generowanych lub przetwarzanych danych w związku ze świadczeniem ogólnie dostępnych usług łączności elektronicznej lub udostępnianiem publicznych sieci łączności oraz zmieniającej dyrektywę 2002/58/WE⁸, która w art. 10 przewidywała obowiązek sprawozdawczy po stronie państw członkowskich.

Zasadniczym celem dyrektywy 2006/24/WE była harmonizacja przepisów państw członkowskich w dziedzinie obowiązków dostawców ogólnie dostępnych usług łączności elektronicznej lub publicznych sieci łączności w zakresie zatrzymywania pewnych danych przez nie generowanych lub przetwarzanych, aby zapewnić dostępność przedmiotowych danych w celu dochodzenia, wykrywania i ścigania poważnych przestępstw określonych w ustawodawstwie każdego państwa członkowskiego.

Wyrokiem z 8 kwietnia 2014 r. TSUE stwierdził nieważność dyrektywy 2006/24/WE w zakresie zatrzymywania danych ze względu na naruszenie art. 7 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) i art. 8 (prawo do ochrony danych osobowych) w związku z art. 52 ust. 1 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Przyczyną stwierdzenia nieważności dyrektywy 2006/24/WE był brak proporcjonalności rozwiązań zawartych w tej dyrektywie w świetle ww. art. 52 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

⁸ Dz.Urz. UE L Nr 105, s. 54, dalej: dyrektywa 2006/24/WE.

Sąd Najwyższy podzielił stanowisko Sądu Apelacyjnego, że formalne stwierdzenie nieważności dyrektywy 2006/24/WE przez TSUE na mocy wyroku prejudycjalnego, wydanego w trybie art. 267 TFUE, nie ma bezpośredniego przełożenia na ważność aktu prawa krajowego danego państwa członkowskiego implementującego tę dyrektywę.

Wyrok TSUE wydany w postępowaniu wstępnym w trybie art. 267 TFUE, stwierdzający nieważność dyrektywy, nie powoduje *per se* nieważności aktu prawa krajowego stanowiącego implementację tej dyrektywy z tych samych przyczyn, które legły u podstaw uchylecia dyrektywy.

Zdaniem Sądu Najwyższego, samo stwierdzenie nieważności dyrektywy nie rodzi automatycznie określonych skutków prawnych na poziomie krajowym w postaci nieważności prawa krajowego implementującego dyrektywę i to z tożsamych przyczyn, które legły u podstaw zakwestionowania legalności dyrektywy.

Sąd Najwyższy przyjął, że przez „niewypełnienie obowiązków wynikających z art. 180g” w rozumieniu art. 209 ust. 1 pkt 28 Pt należy rozumieć nie tylko „niewypełnienie” (nie wykonanie w ogóle) obowiązku sprawozdawczego, ale również „nieterminowe wykonanie” tego obowiązku. Artykuł 180g ust. 1 Pt konkretyzuje zarówno zakres przedmiotowy nałożonego na przedsiębiorcę telekomunikacyjnego obowiązku (obejmującego powinność złożenia Prezesowi UKE stosownych informacji), jak i termin wykonania tego obowiązku (31 stycznia danego roku).

II.4. SPRAWY Z ODWOŁAŃ OD DECYZJI PREZESA URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI

Opracowała Kinga Francuzik

OBOWIĄZEK DORĘCZENIA PLANU WPROWADZENIA OGRANICZEŃ W DOSTARCZANIU I POBORZE ENERGII

Obowiązek poinformowania odbiorcy energii o obowiązującym go planie wprowadzania ograniczeń w zakresie dostarczania i poborze energii elektrycznej obciąża operatora systemu dystrybucyjnego. Brak uzyskania potwierdzenia doręczenia takiego planu nie może sanować ogłoszenie w środkach masowego przekazu.

Wyrok Sądu Najwyższego z 25 maja 2022 r., I NSKP 6/22

Wyrokiem z 25 maja 2022 r. Sąd Najwyższy w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, po rozpoznaniu skargi kasacyjnej Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki od wyroku Sądu Apelacyjnego w W. z 29 kwietnia 2019 r., oddalił skargę kasacyjną.

Podstawowy zarzut skargi kasacyjnej sprowadzał się do naruszenia przez Sąd Apelacyjny przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła⁹ – przez ich błędną wykładnię i uznanie, że wysłanie do powoda planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej tzw. listem zwykłym jest niewystarczające dla wykazania faktu doręczenia tego planu przez operatora systemu dystrybucyjnego.

⁹ Dz.U. z 2007 r. Nr 133, poz. 924.

Sąd Najwyższy zaznaczył, że odbiorca energii ma swoiste „prawo do informacji” w zakresie obowiązującego go planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Zdaniem Sądu Najwyższego, w kontekście ustawowej definicji operatora systemu dystrybucyjnego z art. 3 pkt 25 p.e i praktycznej jego roli oczywistym jest, że to właśnie jego obciąża w pierwszej kolejności zadbanie o prawidłowe poinformowanie odbiorcy.

W ocenie Sądu Najwyższego, swoiste „przerzucanie” odpowiedzialności na stronę powodową w sytuacji, kiedy operator systemu dystrybucyjnego nie dysponuje potwierdzeniem doręczenia planu ograniczeń, a pozwany Prezes URE nie jest w stanie wykazać – ani w toku postępowania administracyjnego, ani sądowego – aby plan ten został powodowi skutecznie doręczony, jest niedopuszczalne.

Sąd Najwyższy uznał, że wad procedowania przez operatora systemu dystrybucyjnego w zakresie braku uzyskania potwierdzenia doręczenia powodowi planu ograniczeń nie może sanować nadanie komunikatów radiowych. Ogłoszenia w środkach masowego przekazu nie mogą *de facto* „legalizować” bezpośredniej i indywidualnej odpowiedzialności przedsiębiorcy.

II.5. SPRAWY Z ODWOŁAŃ OD UCHWAŁ KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

Opracowała Agata Tarnacka

UZASADNIENIE DECYZJI KRS O DALSZYM ZAJMOWANIU STANOWISKA SĘDZIEGO

Ustawodawca przewidział możliwość dalszego zajmowania przez sędziego stanowiska do osiągnięcia wieku lat 70, gdy jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, w szczególności jeśli przemawia za tym racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów. Rada ma zatem obowiązek wskazać, w jaki sposób jej decyzja podyktowana była interesem wymiaru sprawiedliwości, względem na racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub w jaki sposób znajduje uzasadnienie w stanie obciążenia zadaniami poszczególnych sądów.

Wyrok Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2022 r., I NKRS 20/22

W wyroku z 26 kwietnia 2022 r., I NKRS 20/22, uchylając zaskarżoną uchwałę, Sąd Najwyższy wskazał, że w świetle wykładni literalnej, art. 69 § 1 zd. pierwsze p.u.s.p. wskazuje wiek w jakim sędzia przechodzi w stan spoczynku (dzień ukończenia 65 roku życia), ale jednocześnie brzmienie tego zdania (w szczególności użycie sformułowania „chyba, że”) wskazuje, że skutek ten nie następuje, jeśli w określonym przedziale czasowym sędzia oświadczy KRS wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jego stan zdrowia nie stoi temu na przeszkodzie. Artykuł 69 § 1 zd. pierwsze p.u.s.p. nie tworzy samodzielnej normy prawnej, która musi być rekonstruowana z uwzględnieniem art. 69 § 1b zd. pierwsze i § 3 p.u.s.p. W świetle tych przepisów ustawodawca przewidział możliwość dalszego

zajmowania stanowiska do osiągnięcia wieku lat 70, gdy jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, w szczególności jeśli przemawia za tym racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów.

Jak dalej wyjaśniono w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały, czasownik modalny „może”, którym posłużono się w art. 69 § 1b p.u.s.p. wskazuje na kompetencję KRS jako organu, to zaś rodzi obowiązek rozpatrzenia sprawy w oparciu o kryteria wskazane w tym przepisie. Rada ma zatem obowiązek wskazać, w jaki sposób jej decyzja podyktowana była interesem wymiaru sprawiedliwości, względem na racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub w jaki sposób znajduje uzasadnienie w stanie obciążenia zadaniami poszczególnych sądów. Obowiązek ten wzmacnia związek, jaki zachodzi między art. 69 p.u.s.p. i art. 180 Konstytucji RP, który sprawia, iż KRS nie może wykonywać swojej kompetencji na zasadzie pełnej uznaniowości¹⁰.

¹⁰ Zob. wyroki Sądu Najwyższego z: 19 stycznia 2021 r., I NKRS 2/21 i 26 kwietnia 2021 r., I NKRS 53/21.

UMORZENIE POSTĘPOWANIA KONKURSOWEGO W CZĘŚCI DOTYCZĄCEJ UCZESTNIKA, KTÓRY ZOSTAŁ JUŻ POWOŁANY PRZEZ PREZYDENTA RP DO PEŁNIENIA URZĘDU WSKUTEK INNEGO KONKURSU

Umorzenie postępowania jako zbędnego w części dotyczącej jednego z uczestników postępowania może mieć miejsce w sprawach indywidualnych dotyczących rozpatrywania i oceny kandydatów do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziowskich, pod warunkiem, że kandydat ubiegający się jednocześnie o urząd na kilku wolnych, obwieszczonych stanowiskach sędziowskich w różnych sądach został już powołany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do pełnienia urzędu na jednym z tych stanowisk. Nie dotyczy to natomiast samego etapu rekomendowania kandydata przez KRS.

Wyrok Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2022 r., I NKRS 26/22

W wyroku z 21 czerwca 2022 r., I NKRS 26/22, uchylając zaskarżoną uchwałę, Sąd Najwyższy podniósł, że Rada nie jest organem, który powołuje sędziów, co oznacza, że do momentu uzyskania nominacji, kandydat nie zajmuje jeszcze danego stanowiska sędziowskiego. Ostateczną decyzję w tym względzie podejmuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, powołujący rekomendowanego kandydata do pełnienia urzędu sędziego. Pogląd ten znajduje również wsparcie w zapatrzywaniach przedstawicieli doktryny. Jak podkreślono, w literaturze przedmiotu przyjmuje się bowiem, że umorzenie postępowania jako zbędnego w części dotyczącej jednego z uczestników postępowania może mieć miejsce w sprawach indywidualnych dotyczących rozpatrywania i oceny kandydatów do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziowskich, pod warunkiem, że kandydat ubiegający się jednocześnie o urząd na kilku wolnych, obwieszczonych stanowiskach sędziowskich w różnych sądach został już powołany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do pełnienia urzędu na jednym z tych stanowisk (R. Pęk, Komentarz do art. 41 u.KRS, w: M. Niezgódka-Medek, R. Pęk, *Krajowa Rada Sądownictwa. Komentarz*, LEX 2013). Nie dotyczy to natomiast samego etapu rekomendowania kandydata przez KRS.

WYKAZANIE, ŻE DOSZŁO DO WSZECHSTRONNEGO ROZWAŻENIA SPRAWY JAKO CEL UZASADNIENIA UCHWAŁY KRS W PRZEDMIOCIE PRZEDSTAWIENIA KANDYDATA NA URZĄD SĘDZIEGO

Celem uzasadnienia jest wykazanie, że uchwała została podjęta po wszechstronnym rozważeniu okoliczności sprawy. W braku należytego uzasadnienia uchwały nie sposób jest uznać, że Rada, podejmując uchwałę, dochowała obowiązku wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności sprawy.

Wyrok Sądu Najwyższego z 17 maja 2022 r., I NKRS 75/21

W wyroku z 21 czerwca 2022 r., I NKRS 26/22, uchylając zaskarżoną uchwałę, Sąd Najwyższy zaznaczył, że zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy o KRS. uchwały Rady w sprawach indywidualnych wymagają uzasadnienia. Jak dalej wskazano, chociaż przytoczony przepis nie określa wprost wymaganej treści uzasadnienia uchwał nominacyjnych KRS, to jednak nie ulega wątpliwości, że ustawodawca nie przyzwala przez to Radzie na arbitralność. Swoboda wyboru kandydatów, którzy zostaną przedstawieni Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest nieograniczona, a wyboru kandydatów nie można odrywać od ustawowych przesłanek czy zgromadzonej w sprawie dokumentacji¹¹. Celem uzasadnienia jest wykazanie, że uchwała została podjęta po wszechstronnym rozważeniu okoliczności sprawy¹². Rada uzasadniając treść podjętej uchwały ma obowiązek wyjaśnienia, jakimi kryteriami kierowała się przy wyborze kandydatów. Uzasadnienie ma na celu umożliwienie kandydatom porównania swojej kandydatury z innymi oraz zweryfikowanie czy zachowane zostały wszystkie zasady proceduralne postępowania nominacyjnego¹³. Ma również na celu wykazanie, że Rada przy dokonywaniu oceny kandydatów kierowała się przejrzystymi, jednolitymi i sprawiedliwymi kryteriami

¹¹ Zob. wyrok Sądu Najwyższego z 25 maja 2021 r., I NKRS 49/21.

¹² Zob. wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2013 r., III KRS 172/13.

¹³ Zob. wyrok Sądu Najwyższego z 24 marca 2021 r., I NKRS 26/21.

selekcyjnymi¹⁴. Rada ma też obowiązek uzasadnienia, dlaczego dany kandydat nie uzyskał rekomendacji¹⁵.

Z istoty demokratycznego państwa prawnego (art. 2 i 7 Konstytucji RP) wynika obowiązek stosowania przez wszystkie organy państwa rzetelnych i transparentnych procedur. Rzetelność i transparentność procedur przejawia się m.in. w uzasadnieniach rozstrzygnięć, które realizują ważne funkcje, w tym wymuszają samokontrolę organu, który musi wykazać, że rozstrzygnięcie jest materialnie i formalnie prawidłowe oraz odpowiada wymogom sprawiedliwości; dokumentuje argumenty przemawiające za przyjętym rozstrzygnięciem; służy indywidualnej akceptacji rozstrzygnięcia; umacnia poczucie zaufania społecznego i demokratycznej kontroli nad organami władzy; wzmacnia bezpieczeństwo prawne; jest podstawą kontroli zewnętrznej w szczególności sprawowanej przez sądy krajowe, a także sądy międzynarodowe¹⁶.

Uzasadnienie uchwały Rady pełni nie tylko funkcje procesowe, ale buduje również autorytet samej Rady jako organu państwa. Ma za zadanie wykazać uczestnikom postępowania przed Radą i obywatelom, ale także całemu prawniczemu światu (prawnikom, sądom, trybunałom tak krajowym, jak i międzynarodowym), że postępowanie przed KRS oparte było o sprawiedliwe procedury, a podjęte rozstrzygnięcie znajduje oparcie w przepisach prawa i okolicznościach sprawy. Szczególna pozycja ustrojowa Krajowej Rady Sądownictwa nie usprawiedliwia sporządzania uzasadnień, które nie odpowiadają powyższym standardom i jedynie pozornie realizują swoje funkcje. To, że Krajowa Rada Sądownictwa jest organem kolegiальnym, co z kolei utrudniać może sporządzenie uzasadnienia w zakresie oddania na piśmie motywów decyzji i głosowania Rady, nie zwalnia tego organu z obowiązku rzetelnego uzasadnienia rozstrzygnięcia. Wadliwość uzasadnienia uchwały KRS powoduje w zasadzie konieczność uchylenia uchwały, bez potrzeby badania pozostałych podniesionych zarzutów, bowiem uniemożliwia poznanie toku rozumowania Rady oraz przesłanek jakimi się kierowała, podejmując swoją decyzję.

¹⁴ Zob. wyroki Sądu Najwyższego z 1 lipca 2019 r., I NO 70/19; z 12 maja 2021 r., I NKRS 34/21; z 24 marca 2021 r., I NKRS 26/21.

¹⁵ Zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 27 marca 2019 r., I NO 9/19; z 27 marca 2019 r., I NO 5/19; z 16 czerwca 2021 r., I NKRS 54/21.

¹⁶ Zob. wyrok Sądu Najwyższego z 16 lutego 2022 r., I NKRS 59/21.

Przeprowadzenie kontroli zaskarżonej uchwały przez pryzmat jej zgodności z prawem istotnie staje się bowiem wówczas niemożliwe¹⁷.

¹⁷ Zob. wyrok Sądu Najwyższego z 8 września 2021 r., I NKRS 64/21.

DOPUSZCZALNOŚĆ NIEPRZEDSTAWIENIA PRZEZ KRS ŻADNEGO Z KANDYDATÓW BIORĄCYCH UDZIAŁ W KONKURSIE

Krajowa Rada Sądownictwa może przedstawić Prezydentowi RP wniosek o powołanie kandydata, ale może także zdecydować, że z wnioskiem takim nie wystąpi, gdy jej zdaniem żadna z osób ubiegających się o ten urząd nie spełnia w wystarczającym stopniu wymogów merytorycznych, jakie winna spełniać osoba sprawująca ten urząd.

Jednakże, jeżeli KRS nie decyduje się na wskazanie żadnego z konkurujących kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie, to zobowiązana jest wskazać na rzeczywiście istniejące okoliczności, jakie przemawiają przeciwko objęciu tego stanowiska przez kandydata.

Wyrok Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2022 r., I NKRS 85/21

W wyroku z 12 kwietnia 2022 r., I NKRS 85/21, uchylając zaskarżoną uchwałę, Sąd Najwyższy wskazał, że w orzecznictwie wskazuje się, iż przedstawienie Prezydentowi RP osoby występującej w konkursie na wolne stanowisko sędziego jest prerogatywą Krajowej Rady Sądownictwa, wynikającą z art. 179 Konstytucji RP. Oznacza to, że Krajowa Rada Sądownictwa może przedstawić Prezydentowi RP wniosek o powołanie kandydata, ale może także zdecydować, że z wnioskiem takim nie wystąpi, gdy jej zdaniem żadna z osób ubiegających się o ten urząd nie spełnia w wystarczającym stopniu wymogów merytorycznych, jakie winna spełniać osoba sprawująca ten urząd¹⁸. Od oceny Rady zależy bowiem uznanie, czy uczestniczący w procedurze konkursowej kandydaci spełniają nie tylko niezbędne przesłanki ubiegania się o objęte konkursem stanowisko sędziowskie, ale także czy spełniają dodatkowe kryteria określone treścią art. 35 ust. 2 u.KRS w stopniu uzasadniającym wybór któregośkolwiek z nich¹⁹. Jednakże, jeżeli KRS nie decyduje się na wskazanie

¹⁸ Zob. wyroki Sądu Najwyższego z: 7 marca 2019 r., I NO 1/19; 7 marca 2019 r., I NO 2/19; 11 marca 2014 r., III KRS 3/14; 6 listopada 2013 r., III KRS 215/13; 21 lipca 2015 r., III KRS 35/15; 3 marca 2021 r., I NKRS 31/21.

¹⁹ Zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 6 marca 2013 r., III KRS 215/13; z 3 marca 2021 r., I NKRS 20/21.

żadnego z konkurujących kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie, to zobowiązana jest wskazać na rzeczywiście istniejące okoliczności, jakie przemawiają przeciwko objęciu tego stanowiska przez kandydata²⁰.

²⁰ Zob. wyroki Sądu Najwyższego z 13 maja 2020 r., I NO 166/19 i z 3 marca 2021 r. I NKRS 31/21.

LISTA RANKINGOWA UTWORZONA PRZEZ ZESPÓŁ I JEJ ZASTOSOWANIE W POSTĘPOWANIU PRZED RADĄ

Lista, o której mowa w art. 35 u.KRS, jest rodzajem stanowiska zespołu, podejmowanego w przypadku, gdy na wolne stanowisko sędziowskie zgłosił się więcej niż jeden kandydat. Zespół powinien dokonać wyboru i przedstawić Radzie najlepszego lub najlepszych kandydatów z punktu widzenia kryteriów określonych w ust. 2. Lista ma więc charakter listy rankingowej, zamykającej ten etap wyboru kandydata, który należy do zadań zespołu przygotowującego sprawę do rozpatrzenia przez Radę. Choć art. 35 ust. 2 u.KRS odnosi się wprost do prac zespołu, to ma on także zastosowanie do oceny kandydatów przed Radą w pełnym składzie.

Wyrok Sądu Najwyższego z 18 maja 2022 r., I NKRS 102/21

W wyroku z 18 maja 2022 r., I NKRS 102/21, uchylając zaskarżoną uchwałę, Sąd Najwyższy podniósł, że m.in. brak wskazania przyczyn, dlaczego Rada nie podzieliła stanowiska zespołu o rekomendowaniu kandydatury odwołującego się, stanowi o braku wszechstronnego rozpoznania sprawy i naruszeniu przez Radę w niniejszym postępowaniu konkursowym art. 33 ust. 1 u.KRS.

Przepis art. 35 ust. 1 i 2 u.KRS stanowi, że jeżeli na stanowisko sędziowskie zgłosił się więcej niż jeden kandydat, zespół członków Rady opracowuje listę rekomendowanych kandydatów, a przy ustalaniu ich kolejności na liście kieruje się przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto uwzględnia: 1) doświadczenie zawodowe, dorobek naukowy, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia; 2) opinię kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów. Przytoczony katalog (adresowany w pierwszej kolejności do zespołu członków Rady przy sporządzaniu listy rekomendowanych kandydatów) nie ma wyczerpującego charakteru i – poza wyeksponowaniem oceny kwalifikacji kandydatów jako kryterium

podstawowego – nie hierarchizuje kolejnych przymiotów, którymi powinna odznaczać się osoba ubiegająca się o to stanowisko.

Jak dalej wyjaśnił Sąd Najwyższy, lista o której mowa w art. 35 u.KRS, jest rodzajem stanowiska zespołu, podejmowanego w przypadku, gdy na wolne stanowisko sędziowskie zgłosił się więcej niż jeden kandydat. Zespół powinien dokonać wyboru i przedstawić Radzie najlepszego lub najlepszych kandydatów z punktu widzenia kryteriów określonych w ust. 2. Lista ma więc charakter listy rankingowej, zamykającej ten etap wyboru kandydata, który należy do zadań zespołu przygotowującego sprawę do rozpatrzenia przez Radę. Chociaż art. 35 ust. 2 u.KRS odnosi się wprost do prac zespołu, to ma on także zastosowanie do oceny kandydatów przed Radą w pełnym składzie²¹.

²¹ Zob. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2012 r., III KRS 17/12.

ZNACZENIE WYMOGU POZOSTAWANIA NA STANOWISKU ZWIĄZANYM ZE STOSOWANIEM LUB TWORZENIEM PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

Zwrot „pozostawanie na stanowisku związanym ze stosowaniem lub tworzeniem prawa” należy rozumieć jako świadczenie na podstawie umowy o pracę lub innego aktu nawiązującego stosunek pracy lub stosunek służby takiego rodzaju pracy (służby), z którym jest związany obowiązek stosowania lub tworzenia prawa administracyjnego (wykonywania czynności lub zespołu czynności pozostających w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa administracyjnego).

Wyrok Sądu Najwyższego z 11 maja 2022 r., I NKRS 115/21

W wyroku z 11 maja 2022 r., I NKRS 115/21, uchylając zaskarżoną uchwałę, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że dokonując wykładni art. 6a § 1 pkt 2 p.u.s.a., należy przyjąć, że kluczowe w przedmiotowej sprawie wyrażenie „stosowanie prawa administracyjnego” łączy się z zajmowaniem stanowisk jako organ administracji publicznej lub stanowisk pracowniczych w urzędach organów administracji publicznej, na których do podstawowego zakresu czynności wchodzi wydawanie aktów administracyjnych, prowadzenie orzecznictwa, podejmowanie czynności materialno-technicznych, kontrola i nadzór. W literaturze przedmiotu zaznacza się też, że stosowanie prawa administracyjnego może polegać nie tylko na jego kierowniczym, ale również na sądowym stosowaniu. Pracownicy sądów administracyjnych, w których zakres kompetencji wchodzi samodzielne wykonywanie czynności administracji sądowej oraz sporządzanie projektów orzeczeń sądu lub organu administracji sądowej także podlegają zaliczeniu do stanowisk, na których stosowane jest prawo administracyjne (W. Maciejko, *Zarys metodyki pracy referendarza sądowego*, Warszawa 2009, s. 115-116). Natomiast „tworzenie prawa administracyjnego” to czynności polegające na podejmowaniu przez kompetentny organ decyzji o ustanowieniu aktu normatywnego zawierającego przepisy prawne (komentarz do art. 6 p.u.s.a. – E. Plesnarowicz-Durska, *Prawo o ustroju sądów administracyjnych. Komentarz*, Warszawa 2014, LEX).

Jak dalej zaznaczono w uzasadnieniu przedmiotowego wyroku, w literaturze przyjmuje się, że zwrot „pozostawanie na stanowisku związanym ze stosowaniem lub tworzeniem prawa” należy rozumieć jako świadczenie na podstawie umowy o pracę lub innego aktu nawiązującego stosunek pracy lub stosunek służby takiego rodzaju pracy (służby), z którym jest związany obowiązek stosowania lub tworzenia prawa administracyjnego (wykonywania czynności lub zespołu czynności pozostających w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa administracyjnego). Odnosi się on zatem do osób, które z racji obowiązków wynikających z umówionego rodzaju pracy są zobligowane do wykonywania czynności, jakie są związane ze stosowaniem lub tworzeniem prawa administracyjnego. Z zakresu tej normy będą wyłączone osoby, które nie mają szczególnego obowiązku stosowania lub tworzenia prawa administracyjnego, wynikającego z zakresu powierzonych czynności, a ich potencjalny udział w tym procesie pozostaje wyłącznie w związku z zatrudnieniem pracownika wyznaczonym przez jego kwalifikacje zawodowe (T. Kuczyński, *Komentarz do art. 6 p.u.s.a.*, w: T. Kuczyński, M. Masternak-Kubiak, *Prawo o ustroju sądów administracyjnych. Komentarz*, LEX 2009).

Warto dodać, że w wyroku z 6 lipca 2022 r., I NKRS 30/22 Sąd Najwyższy wyjaśnił ponadto, że nie sposób zgodzić się z twierdzeniem, że wymóg posiadania odpowiedniego stażu zawodowego realizowanego w instytucjach publicznych na stanowiskach związanych ze stosowaniem lub tworzeniem prawa administracyjnego, określonego w art. 6a § 1 pkt. 2 p.u.s.a. należy rozpatrywać łącznie z wymogiem określonym w art. 6 § 1 pkt 3 p.u.s.a., tj. kryterium posiadania wykształcenia prawniczego. Przy czym podkreślił, że wymóg pozostawania na stanowiskach wymienionych w art. 6a § 1 pkt. 2 p.u.s.a. sam przez się oznacza spełnienie wymogu z art. 6 § 1 pkt 3 p.u.s.a., co jednak nie ma miejsca w przypadku wskazanego wyżej stażu zawodowego.

Zgodnie z art. 6a § 1 pkt. 1 p.u.s.a., do pełnienia urzędu na stanowisku asesora sądowego może być powołany ten, kto ukończył 30 lat i spełnia wymagania, o których mowa w art. 6 § 1 pkt 1-4 i 6, tj. ma obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich; jest nieskazitelnego charakteru; ukończył wyższe studia

prawnicze w Polsce i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne uznane w Polsce; jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego. Jak dalej podniesiono, wymogi wskazane w art. 6a § 1 pkt. 1 p.u.s.a. muszą być spełnione przez kandydata w chwili dokonywania zgłoszenia kandydatury, ale nie muszą być spełnione w jednym czasie wraz z wymogami wskazanymi w art. 6a § 1 pkt. 2 p.u.s.a., chyba że wynika to z ich charakteru. Wskazane wymogi stanowią bowiem całkowicie odrębne kryteria. Ustawodawca w art. 6a § 1 pkt. 2 p.u.s.a. wymaga, by kandydat przez co najmniej cztery lata pozostawał na stanowisku sędziego, prokuratora lub prezesa, wiceprezesa, lub radcy Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej albo co najmniej przez cztery lata wykonywał zawód adwokata, radcy prawnego lub notariusza albo przez sześć lat pozostawał w instytucjach publicznych na stanowiskach związanych ze stosowaniem lub tworzeniem prawa administracyjnego, nie zakreślając w tej jednostce redakcyjnej żadnych dodatkowych wymagań, które musiałyby zostać spełnione podczas odbywania wskazanego stażu, w tym kryterium posiadania wykształcenia prawniczego, o którym mowa w odrębnej jednostce redakcyjnej, tj. w art. 6 § 1 pkt 3 p.u.s.a. Ponadto w uzasadnieniu wyroku zwrócono uwagę na funkcjonowanie w instytucjach publicznych wielu stanowisk związanych ze stosowaniem lub tworzeniem prawa administracyjnego, których piastowanie nie wymaga ukończenia wyższych studiów prawniczych, a przecież ustawodawca odbycie stażu na takich właśnie stanowiskach uznaje za odpowiednie dla kandydatów na asesorów sądowych w sądach administracyjnych. Do takich stanowisk zalicza się również sprawowanie funkcji pozaetatowego członka Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Przy czym podkreślić trzeba, że wymagania, jakie stawia się asesorum sądowym, nie są przecież tożsame z tymi, które spełniać muszą kandydaci na stanowiska sędziowskie w sądach administracyjnych.

ZAKAZ JEDNOCZESNEGO ZGŁOSZENIA KANDYDATURY NA STANOWISKO SĘDZIOWSKIE W SĄDZIE POWSZECHNYM I SĄDZIE NAJWYŻSZYM, NACZELNYM SĄDZIE ADMINISTRACYJNYM LUB WOJEWÓDZKIM SĄDZIE ADMINISTRACYJNYM

Artykuł 57 § 1a p.u.s.p. dotyczy tylko jednego, wyselekcjonowanego rodzaju sytuacji – zakazując osobie, która zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym – do czasu zakończenia postępowania w tym przedmiocie – zgłoszenia swojej kandydatury na wolne stanowisko w Sądzie Najwyższym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym albo wojewódzkim sądzie administracyjnym. Lustrzane odbicie tego przepisu stanowi art. 57 § 1b p.u.s.p., zgodnie z którym osoba, która zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Najwyższym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym albo wojewódzkim sądzie administracyjnym, nie może, do czasu zakończenia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w tym sądzie, zgłosić swej kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym.

Wyrok Sądu Najwyższego z 31 maja 2022 r., I NKRS 121/21

W wyroku z 31 maja 2022 r., I NKRS 121/21, uchylając zaskarżoną uchwałę, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 57 § 1a p.u.s.p. dotyczy tylko jednego, wyselekcjonowanego rodzaju sytuacji – zakazując osobie, która zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym – do czasu zakończenia postępowania w tym przedmiocie – zgłoszenia swojej kandydatury na wolne stanowisko w Sądzie Najwyższym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym albo wojewódzkim sądzie administracyjnym. Lustrzane odbicie tego przepisu stanowi art. 57 § 1b p.u.s.p., zgodnie z którym osoba, która zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Najwyższym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym albo wojewódzkim sądzie administracyjnym, nie może, do czasu zakończenia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku

sędziowskim w tym sądzie, zgłosić swej kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym.

W ocenie Sądu Najwyższego, opisane w art. 57 § 1a i 1b p.u.s.p. ograniczenia powinny być interpretowane w sposób zawężający – powołane przepisy w swej treści jednoznacznie ograniczają się do sytuacji, w których kandydat na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym zgłasza się jednocześnie na wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Najwyższym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym albo wojewódzkim sądzie administracyjnym i odwrotnie: kandydat na wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Najwyższym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym zgłasza się w toku postępowania w tej sprawie na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym.

Przepis art. 29 § 1 pkt 4 p.u.s.a. zakłada jedynie odpowiednie stosowanie przepisów o postępowaniu w przedmiocie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu powszechnego do postępowania w przedmiocie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku asesora sądowego w wojewódzkim sądzie administracyjnym. Odesłanie do odnośnych przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych ma w tym przypadku charakter dorozumiany – nie powołując konkretnych przepisów prawnych tego drugiego aktu normatywnego, które miałyby być odpowiednio stosowane – a jednocześnie subsydiarny.

W konsekwencji, nie wszystkie przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych mogą być odpowiednio stosowane do sytuacji nieuregulowanych w ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, w tym do postępowania w przedmiocie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku asesora sądowego w wojewódzkim sądzie administracyjnym. Tego rodzaju niemożność odpowiedniego zastosowania przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych w stosunku do spraw nieuregulowanych w ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych może wynikać m.in. ze szczególnego, zawężającego charakteru

przepisów tej pierwszej regulacji. O ile bowiem przepisy te zostały odniesione do konkretnych, jednoznacznie określonych sytuacji, nie sposób odpowiednio zastosować ich do innych zdarzeń, zaistniałych w odmiennym układzie faktycznym.

WYMÓG DOGŁĘBNEGO WYJAŚNIENIA REKOMENDOWANIA PRZEZ RADĘ KANDYDATA, WOBEC KTÓREGO SFORMUŁOWANE BYŁY ZASTRZEŻENIA

W przypadku rekomendowania tych kandydatów, którzy nie uzyskali poparcia środowiska sędziowskiego lub uzyskali mniejsze niż pozostali, nierekomendowani kandydaci, musi być to wnikliwie i przekonująco uzasadnione dobrem wymiaru sprawiedliwości.

Wyrok Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2022 r., I NKRS 126/21

W wyroku z 6 kwietnia 2022 r., I NKRS 126/21, uchylając zaskarżoną uchwałę, Sąd Najwyższy odniósł się do treści uzasadnienia zaskarżonej uchwały KRS i wskazał, że pomimo znaczących podobieństw w zakresie oceny kwalifikacji obojga kandydatów, Rada zmarginalizowała kwestię uzyskania przez uczestnika postępowania negatywnej oceny sędziego wizytatora, jak również braku poparcia Kolegium Sądu Apelacyjnego w K. Okoliczności te same w sobie nie przesądzały, co prawda, o słuszności decyzji o odmowie rekomendowania tego kandydata Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, jednakże wymagały dogłębnego wyjaśnienia dlaczego, pomimo ich wystąpienia, okazał się on lepszym kandydatem niż odwołująca się, wobec której takie zastrzeżenia nie zostały sformułowane. Wymóg ten znajduje potwierdzenie w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Przykładowo, w wyroku Sądu Najwyższego z 25 września 2019 r., I NO 72/19, wskazano, że „[w]obec zasadniczego braku hierarchii ustawowo przyjętych przymiotów, jakimi powinna odznaczać się osoba ubiegająca się o dane stanowisko sędziowskie, decydujące znaczenie ma ocena całościowa, wynikająca z łącznego zastosowania tych przesłanek. Z drugiej jednak strony, w sytuacji gdy wyboru dokonano pomiędzy uczestnikami postępowania o zbliżonych predyspozycjach do powołania na wolne stanowisko sędziowskie, konieczne staje się wyjaśnienie motywów, jakie decydowały o wyniku konkursu”. Analogiczne rozwiązanie przyjmuje się w przypadku tych kandydatów, którzy nie uzyskali poparcia środowiska sędziowskiego lub uzyskali mniejsze niż pozostali,

nierekomendowani kandydaci. W takim przypadku musi być to wnikliwie i przekonująco uzasadnione dobrem wymiaru sprawiedliwości²².

Następnie odnosząc się do pominięcia takiego wyjaśnienia, wskazano, że braki te nie mogą być równoważone przez przywołanie innych okoliczności, które przemawiają na korzyść uczestnika postępowania (m.in. nagrody uzyskane w konkursach zorganizowanych przez Polską Sekcję Międzynarodowej Komisji Prawników). Doceniając prestiż uzyskanych nagród i wyróżnień, nie można jednak traktować ich jako substytutu przesłanek, o których mowa w przepisie art. 35 ust. 2 u.KRS. Skoro przepis ten stanowi o uwzględnieniu opinii kolegium właściwego sądu oraz oceny właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów, przesłanka ta nie może zostać uznana za nieistotną wobec innej, która z tego przepisu nie wynika. Sama w sobie może mieć oczywiście pozytywny wpływ na ocenę kwalifikacji kandydata, lecz nie może mieć pierwszeństwa przed kryteriami ustawowymi. Stanowiłoby to bowiem próbę obejścia prawa, poprzez nadanie priorytetu przesłankom pozaustawowym.

²² Zob. wyrok Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2016 r., III KRS 88/15 i wyrok Sądu Najwyższego z 26 marca 2019 r., I NO 10/19.

ZNACZENIE KRYTERIUM STAŻU PRACY PRZY OCENIE KANDYDATÓW NA STANOWISKO SĘDZIOWSKIE

Kryterium stażu pracy przy ocenie kandydatów na stanowisko sędziowskie nie może mieć znaczenia decydującego, również w przypadku kandydatów wykonujących ten sam zawód prawniczy. Wniosek ten jest tym bardziej aktualny przy porównaniu kandydatów różniących się wiekiem i ścieżką rozwoju zawodowego. Dłuższy czas wykonywania zawodu nie przesądza samodzielnie o większym doświadczeniu zawodowym.

Wyrok Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2022 r., I NKRS 139/21

W wyroku z 12 kwietnia 2022 r., I NKRS 139/21, Sąd Najwyższy podkreślił, że kryterium stażu pracy przy ocenie kandydatów na stanowisko sędziowskie nie może mieć znaczenia decydującego, również w przypadku kandydatów wykonujących ten sam zawód prawniczy²³. Jak dalej wskazał, wniosek ten jest tym bardziej aktualny przy porównaniu kandydatów różniących się wiekiem i ścieżką rozwoju zawodowego. Dłuższy czas wykonywania zawodu nie przesądza samodzielnie o większym doświadczeniu zawodowym. Warto dodać, że już w wyroku z 2 marca 2021 r., I NKRS 17/21, Sąd Najwyższy podkreślił, że kryterium doświadczenia zawodowego nie może być oderwane od innych. Jeżeli jest ograniczone tylko do długości stażu, to może mieć charakter dyskryminujący. Kryterium doświadczenia zawodowego w postępowaniach awansowych winno być brane pod uwagę wspólnie z elementami takimi, jak m.in. jakość orzekania, rodzaj spraw w referencie sędziego, a także delegowanie do sądu wyższego rzędu. Wszystkie te elementy wpływają na ocenę doświadczenia zawodowego. Jak ponadto dodał Sąd Najwyższy, ocenie doświadczenia zawodowego służy też opinia kolegium sądu oraz sędziego wizytatora.

²³ Zob. wyrok SN z 2 marca 2021 r., I NKRS 17/21.

II.6. INNE SPRAWY

Opracowała Katarzyna Brzostek

ZAKRES WYTYCZNYCH SĄDU NAJWYŻSZEGO FORMUŁOWANYCH PRZY UCHYLENIU UCHWAŁY ORGANU SAMORZĄDU ZAWODOWEGO

W przypadku uchylenia zaskarżonej uchwały organu samorządu zawodowego rolą Sądu Najwyższego jest wskazanie, na czym polegało naruszenie prawa, aby przy ponownym procedowaniu do takiego naruszenia nie doszło. Sąd Najwyższy nie może natomiast wkraczać w wyłączne kompetencje samorządu zawodowego i wskazywać, jaka powinna być konkretna treść przyszłej uchwały.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2022 r., I NO 26/21

W postanowieniu z 22 czerwca 2022 r., I NO 26/21, wydanym w sprawie ze skargi Ministra Zdrowia na uchwałę organu samorządu lekarskiego w przedmiocie zmiany uchwały w sprawie szczegółowego trybu postępowania w sprawach przyznawania prawa wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentystry oraz prowadzenia rejestru lekarzy i lekarzy dentystry, Sąd Najwyższy odniósł się do zagadnienia wytycznych ustalanych przez Sąd Najwyższy przy uchyleniu uchwały organu samorządu zawodowego.

W sprawie tej Sąd Najwyższy podzielił wyrażane w piśmiennictwie stanowisko, że w przypadku uchylenia zaskarżonej uchwały organu samorządu zawodowego Sąd Najwyższy nie może formułować wyraźnych wskazań co do treści przyszłej uchwały organu samorządu, lecz powinien ograniczyć się do wyjaśnienia przyczyn naruszenia prawa i wykładni naruszanej normy. Wytyczne nie mogą bowiem naruszać istoty

samorządności, tzn. nie mogą w sposób wyraźny przesądzać o treści potencjalnej uchwały, gdyż w ten sposób Sąd Najwyższy wszedłby w rolę organu samorządu²⁴.

W konsekwencji Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że jego rolą w przypadku uchylecia zaskarżonej uchwały organu samorządu jest wskazanie, na czym polegało naruszenie prawa, aby przy ponownym procedowaniu do takiego naruszenia nie doszło. Nie może natomiast Sąd Najwyższy wkraczać w wyłączne kompetencje samorządu zawodowego i wskazywać, jaka powinna być konkretna treść uchwały.

²⁴ T. Scheffler [w:] *Ustawa o radcach prawnych. Komentarz*, red. T. Scheffler, wyd. 2, Warszawa 2022, uwagi do art. 47, pkt 15; P. Ryłski, *Przedmiotowy zakres nadzoru judykacyjnego Sądu Najwyższego nad uchwałami samorządu notarialnego*, „Prawo w działaniu. Sprawy cywilne” 2-14, nr 17, s. 157.

STAN EPIDEMII A PRZEWLEKŁOŚĆ POSTĘPOWANIA

Za okoliczność usprawiedliwiającą brak aktywności sądu nie można uznać wprowadzenia stanu zagrożenia epidemicznego, a następnie stanu epidemii, jeśli okres związanego z tymi stanami ustawowego zawieszenia biegu terminów procesowych obejmuje jedynie niewielką część okresu bezczynności sądu.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 18 maja 2022 r., I NSP 100/22

Postanowienie Sądu Najwyższego z 17 maja 2022 r., I NSP 116/22

W postanowieniu z 18 maja 2022 r., I NSP 100/22, Sąd Najwyższy rozważał, czy wprowadzenie stanu zagrożenia epidemicznego, a następnie stanu epidemii, oraz związanego z tym ustawowego zawieszenia biegu terminów procesowych, może mieć wpływ na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę.

Sąd Najwyższy wyjaśnił, że na mocy art. 15zżs ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. 2020, poz. 374, ze zm.) w okresie od 31 marca 2020 r. do 23 maja 2020 r., tj. w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID (z zastrzeżeniem, że stan zagrożenia epidemicznego został wprowadzony już 14 marca 2020 r.), bieg terminów procesowych i sądowych w postępowaniach sądowych został zawieszony. Zgodnie natomiast z art. 15zżs ust. 11 powołanej ustawy, zaprzestanie czynności przez sąd, organ lub podmiot, prowadzące odpowiednio postępowanie lub kontrolę, w okresie, o którym mowa w ust. 1, nie może być podstawą wywodzenia środków prawnych dotyczących bezczynności, przewlekłości lub naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Powołany przepis, zawieszający bieg terminów procesowych, został uchylony ustawą z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych

ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. 2020, poz. 875).

Uwzględniając powyższe regulacje, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że za okoliczność usprawiedliwiającą brak aktywności sądu nie można uznać wprowadzenia stanu zagrożenia epidemicznego, a następnie stanu epidemii, oraz związanego z tym ustawowego zawieszenia biegu terminów procesowych, jeśli okres wskazany w powołanych wyżej przepisach obejmuje jedynie niewielką część okresu bezczynności sądu.

Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu 17 maja 2022 r., I NSP 116/22.

PROBLEMY KADROWE I BIUROWE SĄDU A PRZEWLEKŁOŚĆ POSTĘPOWANIA

Zła organizacja wymiaru sprawiedliwości, brak odpowiedniego budżetu, czy też zbyt duża ilość spraw przypadająca na jednego sędziego, nie powinny obciążać uczestników postępowania.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 17 maja 2022 r., I NSP 116/22

Znaczne obciążenie wpływem spraw oraz problemy kadrowe sądu nie zwalniają Skarbu Państwa z odpowiedzialności za naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 18 maja 2022 r., I NSP 257/21

Trudności kadrowe sądów nie mogą wpływać negatywnie na realizację prawa do sądu, w tym zasad sprawnego prowadzenia postępowania.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 25 maja 2022 r., I NSP 135/22

W postanowieniu z 17 maja 2022 r., I NSP 116/22, uwzględniając skargę na przewlekłość postępowania, Sąd Najwyższy odniósł się do kwestii, czy złe warunki kadrowe, biurowe i proceduralne, panujące w danym sądzie, mogą stanowić okoliczność usprawiedliwiającą beczynność tego sądu. Sąd Najwyższy podkreślił, że skarga na przewlekłość związana jest z jednym z istotnych dla człowieka praw do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, a więc nie może zniknąć z pola widzenia konieczność przestrzegania konstytucyjnych i europejskich standardów w tym względzie. Europejski Trybunał Praw Człowieka niejednokrotnie wskazywał, że organy orzekające powinny uwzględniać również czynniki leżące poza sądem, a wynikające z zaniedbań systemowych państwa w tym zakresie. Sam fakt braku winy sędziego w sprawnym rozpoznawaniu sprawy nie powinien mieć decydującego znaczenia. Dla strony, czy też uczestnika postępowania nie ma bowiem znaczenia, gdzie tkwi źródło przewlekłości postępowania: czy w zaniedbaniach i opieszałości sądu, przepracowaniu czy objętości referatu sędziego, czy też w państwie, które nie przyjęło odpowiednich rozwiązań w celu zapobieżenia systemowej przewlekłości

postępowań. Zła organizacja wymiaru sprawiedliwości, brak odpowiedniego budżetu, czy też zbyt duża ilość spraw przypadająca na jednego sędziego, nie powinny zatem obciążać uczestników postępowania. Prawem strony każdego postępowania jest bowiem zgodnie z art. 6 EKPCz, aby odbyło się ono w rozsądnym terminie.

Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z 18 maja 2022 r., I NSP 257/21, stwierdzając że znaczne obciążenie wpływem spraw oraz problemy kadrowe sądu nie zwalniają Skarbu Państwa z odpowiedzialności za naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Sąd Najwyższy podkreślił przy okazji, że obowiązkiem Państwa jest zorganizowanie optymalnej obsady kadrowej sądów. W konsekwencji, Skarb Państwa nie może zwolnić się z odpowiedzialności za przewlekłość postępowania sądowego, powołując się tylko na zaniedbania władz publicznych w zakresie zapewnienia sądom optymalnych warunków do sprawowania wymiaru sprawiedliwości, skutkujących nadmiernym obciążeniem sędziów pracą oraz zaległościami w rozpatrywaniu spraw sądowych.

Powyższe zagadnienie zostało również poruszone przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z 25 maja 2022 r., I NSP 135/22. W powołanym judykacie Sąd Najwyższy podkreślił, że trudności kadrowe sądów nie mogą wpływać negatywnie na realizację prawa do sądu, w tym zasad sprawnego prowadzenia postępowania. Władze krajowe mają bowiem obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej, w tym zapewnienia optymalnej obsady kadrowej sądów odwoławczych. Duża ilość spraw innego rodzaju, jak również ograniczona ilość sędziów mogących je rozpoznać, nie może zatem wpływać negatywnie na sytuację strony, której przysługuje prawo do rozpoznania jej sprawy w rozsądnym terminie.